

PASAULE LAUKOS

Praktisks buklets jaunatnes darbiniekiem, kā īstenot starptautiskus projektus lauku un ģeogrāfiski izolētos rajonos.

Lejupielādējiet šo un citus SALTO iekļaušanas projektus bezmaksas:
www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

Šis dokuments var neatspoguļot Eiropas Komisijas, „SALTO resursu centra” vai to sadarbības organizāciju oficiālos uzskatus.

SALTO PAMATUZDEVUMS IR

Atbalsts, tālākas izglītības un apmācību iespējas programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Eiropas Komisija ir radījusi 8 SALTO resursu centru tīklu, lai veicinātu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” īstenošanu.

SALTO mērķis ir **atbalstīt programmas „Jaunatne darbībā”** projektus, balstoties uz sekojošām prioritātēm – sociālā iekļaušana, kultūru daudzveidība, līdzdalība - tādos reģionos kā EuroMed, Dienvidaustrumu Eiropā, Austrumeiropā un Kaukāza reģionā. SALTO nodrošina Nacionālajām Aģentūrām apmācības, sadarbības veicināšanas aktivitātes un informatīvos materiālus.

Par šīm prioritātēm SALTO piedāvā dažādus **resursus, informatīvos materiālus** un apmācības Nacionālajām Aģentūrām un Eiropas jaunatnes darbiniekiem. Resursi ir pieejami **www.SALTO-YOUTH.net**. Meklējiet internetā Eiropas apmācību kalendāru, apmācību un jaunatnes darba metodes, apmācītājus un saites uz dažādiem interneta resursiem un vairāk...

SALTO-YOUTH aktīvi **sadarbojas** ar citiem dalībniekiem Eiropas jaunatnes darbā - programmas „Jaunatne darbībā” Nacionālajām Aģentūrām, Eiropas Padomi, Eiropas Jaunatnes Forumu, Eiropas jaunatnes darbiniekiem, apmācītājiem un apmācību organizētājiem.

SALTO RESURSU CENTRS IEKĻAUŠANAI WWW.SALTO-YOUTH.NET/INCLUSION/

SALTO resursu centrs iekļaušanai (Beļģijā) kopā ar Eiropas Komisiju strādā, lai **iesaistītu jauniešus ar ierobežotām iespējām** programmā „Jaunatne darbībā”. SALTO atbalsta arī Nacionālās Aģentūras un jaunatnes darbiniekus iekļaušanas darbā, nodrošinot sekojošus resursus:

apmācību kursus par iekļaušanas tēmām un īpašām mērķa grupām, kas ir izslēgšanas riska grupā:

- apmācību un jaunatnes darba metodes un materiālus, lai iesaistītos iekļaušanas projektu veidošanā;
- praktiskas un iedvesmojošas publikācijas par starptautiskiem iekļaušanas projektiem;
- jaunāko informāciju par iekļaušanas jautājumiem un iespējām ziņu lapā;
- interneta saites uz iekļaušanas resursiem;
- informāciju par treneriem un cilvēkiem, kas darbojas iekļaušanas un jaunatnes sfērā;
- ieinteresēto institūciju tikšanās, lai padarītu jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu daudz efektīvāku un vieglāku.

Vairāk informācijas un resursu meklējiet Iekļaušanas lapās:

👉 **www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/**

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads – Starptautiskie lauku jauniešu projekti.....	4
SALTO Iekļaušana un dažādās mērķa grupas.....	5
Pārskats par bukletu „PASAULE LAUKOS”.....	7
Lauku un ģeogrāfiski izolētie jaunieši	9
Dažādi „lauku” un „izolētības” līmeņi.....	10
Kāpēc iesaistīt lauku jauniešus starptautiskajos projektos – Ieguvumi.....	18
Lauku jauniešiem	19
Sabiedrībai.....	22
Lauku jauniešu organizācijām.....	23
Lauku jaunatnes darbinieku loma.....	24
Lauku jauniešu projektu organizēšana – Projekta vadīšana.....	26
Projekta vadīšanas pamati	27
Kas? Kad? Kur? Kā un Kāpēc?.....	29
Turpinājuma pasākumi un projekta rezultātu izplatīšana un izmantošana.....	33
Starptautiska jaunatnes darba uzsākšana – Soli pa soli.....	38
Piedalīšanās kāda cita projektā vispirms.....	39
Projekta partneru atrašana un sadarbības veidošana	40
Finansējums starptautiskajiem lauku jauniešu projektiem.....	44
Programma „Jaunatne darbībā”.....	47
Lauku projekti praksē – Izaicinājumi.....	50
Lauku jauniešus iesaistīšana.....	52
Nav organizāciju, kas būtu veikušas starptautiskus projektus	54
Valodas barjeru pārvarēšana	56
Vietējās sabiedrības iesaistīšana un izmainīšana	60
Lepnums par vietējo mantojumu.....	63
Transporta un mobilitātes jautājumu risināšana.....	65
Lauku projektu piemēri	68
Atsauces uz citām publikācijām un mājas lapām.....	78
Par autoriem	79

IEVADS

STARPTAUTISKIE LAUKU JAUNIEŠU PROJEKTI

SALTO IEKĻAUSĀNA DAŽĀDU MĒRĶA GRUPU

SALTO iekļaušanas resursu centra mērķis ir veicināt **visu jauniešu iekļaušanu** Eiropas Komisijas programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Dažādas jauniešu grupas nepiedalās starptautiskos jauniešu projektos vairāku iemeslu dēļ, piemēram, ģeogrāfiskās izolācijas dēļ.

Eiropas Komisijas programmas „Jaunatne darbībā” **iekļaušanas stratēģija** min vairākus iemeslus, kuri traucē jauniešiem piedalīties starptautiskajos programmas „Jaunatne darbībā” projektos:

- **Sociālie apstākļi:** diskriminācija, ierobežotas sociālās prasmes, antisociāla uzvedība, esošie un bijušie likumpārkāpēji, jaunie vecāki u.c.;
  - **Ekonomiskie apstākļi:** slikti dzīves apstākļi, zemi ienākumi, atkarība no sociālās palīdzības, ilglaicīgs bezdarbs, pajumtes trūkums, parādi u.c.;
  - Invaliditāte: garīga, fiziska vai cita veida;
  - **Izglītības problēmas:** mācību grūtības, skolas neapmeklēšana, kvalifikācijas trūkums, kultūras un valodas atšķirības u.c.;
  - **Kultūras atšķirības:** jaunie emigranti, bēgļi, nacionālās un etniskās minoritātes, valodas zināšanu trūkums, iekļaušanās grūtības u.c.;
  - **Veselības problēmas:** hroniskas veselības problēmas, smagas saslimšanas, psihiatriskas saslimšanas, garīgās veselības problēmas u.c.;
  - **Ģeogrāfiskie apstākļi:** attāli un nošķirti apgabali, lauku un kalnu apgabali, mazas salas, pilsētu problemātiskie rajoni, grūti pieejamie reģioni u.c.
- ☛ Uzzini vairāk par Eiropas Komisijas programmas „Jaunatne darbībā” Iekļaušanas stratēģiju internetā – www.SALTO-YOUTH.net?InclusionStrategy/

Nacionālajām aģentūrām kopā ar SALTO Iekļaušanas resursu centru ir jāveic pasākumi, lai jaunieši ar ierobežotām iespējām iesaistītos programmā „Jaunatne darbībā”. 2003.gadā SALTO Iekļaušanas resursu centrs uzsāka savas **mērķa grupas definēšanu**, savedot kopā jaunatnes darbiniekus, kuri strādā ar jauniešu grupām ar ierobežotām iespējām:

- jauniešiem ar invaliditāti (2003);
- seksuālām minoritātēm (2005);
- bijušiem likumpārkāpējiem (2006);
- jauniešiem no nelabvēlīgām priekšpilsētām (2007);
- un jauniešiem no lauku un ģeogrāfiski izolētiem rajoniem (2007).

☛ Pārskatu par **SALTO Iekļaušanas kursiem** meklējiet – www.SALTO-YOUTH.net/InclusionCourses/ .

2007.gada aprīlī SALTO Iekļaušanas resursu centrs sadarbībā ar Turcijas Nacionālo aģentūru organizēja **starptautiskas apmācības** lauku jaunatnes darbiniekiem par to, kā uzsākt starptautiskus projektus. SALTO saveda kopā 25 jaunatnes darbiniekus no visas Eiropas, kurus vienoja tas, ka viņi visi strādāja līdzīgās ģeogrāfiski izolētās vietās, tālu prom no galvaspilsētas vai lielpilsētām.

Šīs apmācības ietvaros SALTO Iekļaušanas resursu centrs **sadarbojās** arī ar divām lielām lauku jauniešu jumta organizācijām Eiropā: MIJARC un Eiropas lauku jaunatne (skatiet arī 42-43 lapaspusi). Šīs divas organizācijas palīdzēja apmācībās ar savām zināšanām par mērķa grupu un organizācijām, kas strādā ar to.

☛ Vairāk par šīm **SALTO TC Rural 2007 apmācībām** izlasīsi internetā www.SALTO-YOUTH.net/TCrural/ .

SALTO apmācības **ļāva dalībniekiem iepazīties un mācīties vienam no otra** pieredzes un īstenotajiem projektiem, kā arī nākotnē uzsākt kopīgus projektus, lai radītu vairāk iespējas Eiropas lauku reģionos. Apmācību ietekme ir dokumentēta internetā, kā arī šis buklets ir viens no veiksmīgajiem šīs apmācības iznākumiem.

Jaunieši **lauku rajonos un ģeogrāfiski izolētos rajonos** bieži neiegūst informāciju, kas ir pieejama pilsētu centros. Attālums, sabiedriskā transporta un infrastruktūras trūkums padara sarežģītāku starptautisku projektu uzsākšanu. Bieži pietrūkst pašu jaunatnes darbinieku.

- ☛ Tomēr programmas „Jaunatne darbībā” projekti ir paredzēti **arī jauniešiem lauku rajonos!**

Balstoties uz SALTO apmācību dalībnieku un treneru paveikto darbu SALTO Iekļaušanas resursu centrs ir izveidojis izglītojošu bukletu „**Pasaule laukos**”. Tā mērķis ir izplatīt apmācības idejas, metodes un praksi plašākai auditorijai. Mēs ceram, ka šis buklets palīdzēs vieglāk uzsākt starptautiskus jauniešu projektus laukos.

- ☛ „Pasaule laukos” ir viena **no SALTO Iekļaušanas resursu** centra publikācijām. Visu publikāciju kolekciju atradīsiet www.SALTO-YOUTH.net/InclusionForAll/.
- ☛ Visas **metodes un vingrinājumi**, kas tika izmantotas SALTO apmācībā, ir atrodamas tiešsaistē SALTO jaunatnes darba un apmācību rokasgrāmatā www.SALTO-YOUTH.net/Training/.

PĀRSKATS PAR BUKLETU „PASAULE LAUKOS”

Bukleta sākumā mēs apskatām lauku un **izolētu reģionu specifiku** un tur dzīvojošos jauniešus:

- ☛ *Nodaļa „Lauku un ģeogrāfiski izolētie jaunieši”, 9.lpp.*

Tālāk jūs atradīsiet pārskatu par **iemesliem**, kāpēc būtu jāizstrādā starptautiski jauniešu projektu laukos un kādi ir to **ieguvumi**. Ne tikai lauku jaunieši gūst labumu no šādiem projektiem, bet arī visa vietējā sabiedrība un jūsu organizācija:

- ☛ *Nodaļa „Kāpēc iesaistīt lauku jauniešus starptautiskajos projektos? - Ieguvumi”, 18.lpp.*

Aicinām jūs padomāt par jūsu kā **lauku jaunatnes darbinieku lomu**:

- ☛ *Nodaļa „Lauku jaunatnes darbinieka loma”, 24.lpp.*

Lai gan šis buklets nav rokasgrāmata **projektu vadīšanā**, tomēr galvenie starptautisku projektu organizēšanas aspekti tiks apskatīti.

☛ *Nodaļa „Lauku jauniešu projektu organizēšana-Projektu vadīšana”, 26.lpp.*

Daudziem lauku jaunatnes darbiniekiem, lai arī viņi vēlētos organizēt starptautiskus projektus, bieži ir grūti saprast **ar ko sākt**, kā atrast projekta partnerus, kur dabūt finansējumu, kur iesniegt projektu? Buklets „Pasaule laukos” jums palīdzēs atrast atbildes uz šiem un citiem jautājumiem par starptautisko jaunatnes darbu.

☛ *Nodaļa „Starptautiska jaunatnes darba uzsākšana”, 38.lpp.*

Pieredzes bagāti jaunatnes darbinieki sniegs savus padomus, kā tikt galā ar **izaicinājumiem**, ar kuriem sastopas lauku jaunieši – kā pārvarēt valodas barjeras, kā iegūt ģimenes un vietējās sabiedrības atbalstu, kā atrisināt transporta problēmas u.c.

☛ *Nodaļa „Lauku projektu prakse un izaicinājumi”, 50.lpp.*

Pieredzes bagāti jaunatnes darbinieki sniegs savus padomus, kā tikt galā ar **izaicinājumiem**, ar kuriem sastopas lauku jaunieši – kā pārvarēt valodas barjeras, kā iegūt ģimenes un vietējās sabiedrības atbalstu, kā atrisināt transporta problēmas u.c.

☛ *Nodaļa „Lauku projektu prakse un izaicinājumi”, 50.lpp.*

Bukleta beigās atradīsiet lauku **jauniešu projektu piemērus**, ar kuriem jūs iepazīstinās jaunatnes darbinieki no visas Eiropas.

☛ *Nodaļa „Lauku projektu piemēri”, 68.lpp.*

Bukleta noslēgumā atradīsiet noderīgu **publikāciju** un mājas lapu sarakstu:

☛ *Nodaļā „Noderīgas publikācijas un mājas lapas”, 77.lpp.*

Izbaudi lasīšanu!

☛ Ja mūsu buklets jums šķiet noderīgs, padalieties ar to ar citiem jauniešiem laukos! Jūs varat to bez maksas lejupielādēt www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/ vai www.jaunatne.gov.lv.

LAUKU UN ĢEOGRĀFISKI IZOLĒTIE JAUNIEŠI

Daudzi cilvēki ir piedāvājuši definīciju terminam „lauki” un šīs definīcijas ir ļoti dažādas. Dažiem „lauki” ir tikai subjektīvs prāta stāvoklis, dažiem tas ir objektīvs kvantitatīvs rādītājs.

- Ko mēs saprotam ar „lauku” un „ģeogrāfiski izolētām” rajoniem?
- Kur tie sākas un kur tie beidzas?
- Cik attālam ir jābūt rajonam, lai to sauktu par „lauku”?
- Cik daudz cilvēku dzīvo „lauku” un „izolētos” rajonos?

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) ir noteikusi kvantitatīvus kritērijus terminam „lauki”:

„Ja 50% procenti no reģiona iedzīvotājiem dzīvo laukos, tad tas ir uzskatāms par lauku reģionu. Sabiedrības ar mazāk nekā 100 iedzīvotājiem uz 1 km ir uzskatāmas par lauku sabiedrībām”

☛ www.oecd.org

Dažās pēdējā laika **Eiropas Komisijas** publikācijās par lauku attīstību un politiku Eiropā ir norādīts, ka vairāk nekā 90% no Eiropas Savienības teritorijas ir lauku reģioni un tajos dzīvo vairāk nekā puse no Eiropas Savienības iedzīvotājiem.

Eiropas Komisija norāda, ka lauku teritorijas ir dažādas un tajās ietilpst daudzi svarīgi reģioni. Tomēr dažas lauku teritorijas, īpaši tās, kuras ir visattālākās, vismazāk apdzīvotas un atkarīgas no lauksaimniecības, saskaras ar **noteiktiem izaicinājumiem**, kas saistīti ar izaugsmi, nodarbinātību, ilgtspējību.

Šie izaicinājumi ir:

- zemāks ienākumu līmenis;
- negatīva demogrāfiskā situācija;
- zemāks nodarbinātības līmenis un augstāks bezdarba līmenis;
- lēnāka teritorijas attīstība;
- cilvēku kapitāla un zināšanu trūkums;
- iespēju trūkums sievietēm un jauniešiem;
- nepieciešamo zināšanu trūkums lauksaimniecības sektorā un pārtikas ražošanā.

☛ <http://ec.europa.eu/>

Esi aktīvs – Uzdevums!

Kāda ir jūsu „lauku” definīcija?

Uzrakstiet, ko jūs uzskatāt par lauku jauniešiem un ko nē! Kur ir robeža? Vai ir būtiski nodalīt lauku jauniešus no pilsētas jauniešiem? Kāpēc?

- ☛ Šis var būt labs uzdevums, ko var veikt jūsu (lauku) organizācijas biedri un partneri, kad īstenojat starptautisku projektu, lai redzētu, vai jums ir vienāda izpratne.

DAŽĀDAS „LAUKU” UN „IZOLĒTĪBAS” PAKĀPES

Ir lauku teritorijas **tuvu pilsētām**, kas attīstās un paplašinās. Šo ciematu iedzīvotājiem tiek nodrošinātas darba un brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī lauku iedzīvotāji var viegli izmantot pilsētas infrastruktūru. Šīs teritorijas kļūst aizvien populārākas mājokļa izvēles vietas, dzīves kvalitātes dēļ. Tām piemīt priekšrocības, ko sniedz pilsēta (piemēram, pieeja darbam, izglītībai, kultūras dzīvei, labam sabiedriskam transportam utt.), un tai pašā laikā tās izbauda dzīvi laukos.

Šis buklets fokusējas ir vairāk uz lauku rajoniem, kas ir **mazāk attīstīti un atrodas nomaļākās vietās**. Tās mēs saucam par „ģeogrāfiski izolētām” teritorijām. Tie var būt kalnu ciemi, tālas ielejas, mazas salas vai vienkārši mazs ciems, vai pilsēta tālu no lielajām pilsētām.

- ☛ Lai padarītu šo bukletu par viegli lasāmu, mēs ne vienmēr lietojam terminus „lauku” un „ģeogrāfiski izolētas” teritorijas, mēs vienkārši lietojam terminu „lauku teritorijas”.
- ☛ Kad mēs šajā bukletā runājam par „lauku teritorijām” un „lauku jauniešiem”, mēs runājam par jauniešiem ar ierobežotām iespējām, jo tie dzīvo ģeogrāfiski izolētās teritorijās.

Jaunieši laukos saskaras ar dažādiem **izaicinājumiem**:

- 👉 mazāk iespēju formālai un neformālai izglītībai: specializētas skolas un universitātes vai jauniešu NVO bieži vien neeksistē,
- 👉 nodarbinātība: mazs darba tirgus un liels bezdarba līmenis,
- 👉 brīvā laika aktivitātes: teātru, kino, koncertu trūkums,
- 👉 transports un mobilitāte: sabiedriskais transports bieži neeksistē vai kursē reti,
- 👉 informācijas trūkums par ar jauniešu dzīvi saistītiem jautājumiem, viņu iespējām un iniciatīvām,
- 👉 veselības aprūpe: slimnīcas un ārsti atrodas tālu,
- 👉 atkarības problēmas, kas saistītas ar garlaicību un iespēju trūkumu: vietējais bārs bieži ir vienīgā vieta, kur jauniešiem satikties,
- 👉 infrastruktūras problēmas: nav pieejamas jaunākās tehnoloģijas, nav pieeja internetam dažos rajonos vai arī augsta maksa par tā izmantošanu,
- 👉 ...

Tomēr laukiem ir savas stiprās puses un **iespējas**:

- 👍 ciešs sociālais tīkls, lai atbalstītu jauniešus, īstenojot viņu iniciatīvas, projektus vai biznesu,
- 👍 tīra un dabiska dzīves vide: daudz zaļu rajonu, maz satiksmes, miers un klusums, zems stresa līmenis pretēji pilsētām,
- 👍 lauku teritorijas tiek uzskatītas par ģimenēm draudzīgām teritorijām,
- 👍 zems noziedzības līmenis un droša vide,
- 👍 spēcīga identitātes izjūta, kas sasaucas ar daudzām tradīcijām un ieražām,
- 👍 mazāks orientējas uz patēriņu, daļēji iemesls ir mazās algas un veikalu piedāvājums,
- 👍 sporta aktivitātes: skriešana, peldēšana, braukšana ar velosipēdu, slēpošana u.c.,
- 👍 veselīgāks dzīves veids (sportošanas iespējas brīvā dabā) un veselīgāka pārtika (pašaudzēti dārzeņi, augļi, mājās pagatavots ēdiens, ātrās ēdināšanas restorānu trūkums),
- 👍 visi pazīst visus: tas palīdz kontaktu veidošanā, tieša piekļuve mēram, vietējiem mēdijiem...,
- 👍 viegli piesaistīt uzmanību un veidot sadarbību, kad tiek īstenoti projekti, tiek organizēti īpaši pasākumi vai organizēts jaunatnes darbs laukos,
- 👍 ...

Esi aktīvs – Uzdevums!

Kas patīk un kas nepatīk laukos?

Apziniet savu, kolēģu un jauniešu attieksmi pret vidi, kurā dzīvojat. Kas jums tajā patīk un kas nē?

Sagatavojiet divas tāfeles vai papīra lapas - vienu lietām, kas patīk, un otru - lietām, kas nepatīk laukos. Izdaliet katram dalībniekam pa līmlapiņām, uz kurām uzrakstīt, kas patīk un kas nepatīk. Pēc tam lapiņas pielieciet pie attiecīgās lapas un apspriediet grupā rezultātus – līdzības un atšķirības.

Ja vēlaties strādāt vairāk ar minētajiem jautājumiem, jūs varat veikt balsošanu par visaktuālāko jautājumu. Jūs varat lūgt dalībniekus jau uz līmlapiņām norādīt, kuri jautājumi ir vissvarīgākie vai mazsvarīgākie.

Pēc tam varat izveidot diskusiju grupas, kurās apspriest svarīgos jautājumus, apmainīties ar pieredzi par to, kas patīk laukos, vai izstrādāt iespējamus risinājumus lietām, kas nepatīk. Tās var būt kā rekomendācijas vai nākotnes projekti, balstoties uz to, ko vēlaties sasniegt ar šo aktivitāti.

Esi aktīvs – Uzdevums!

Radošais uzdevums - izveido savu lauku realitāti!

Sadaliet dalībniekus grupās pa pieciem cilvēkiem, katrā (dažādi vecumi, dzimumi, nacionalitātes,...). Iedodiet katrai grupai šķēres, aplikāciju papīru, krāsas, krītiņus, kartonu u.c. Lūdziet viņiem izveidot kolāžu vai citādāku mākslas darbu, kas parādītu vidi, kurā tie dzīvo. Dodiet tiem laiku 20 minūtes. Uzdevuma laikā nav jābūt sarunāties. Komunicēt drīkst, tikai izmantojot radošos līdzekļus.

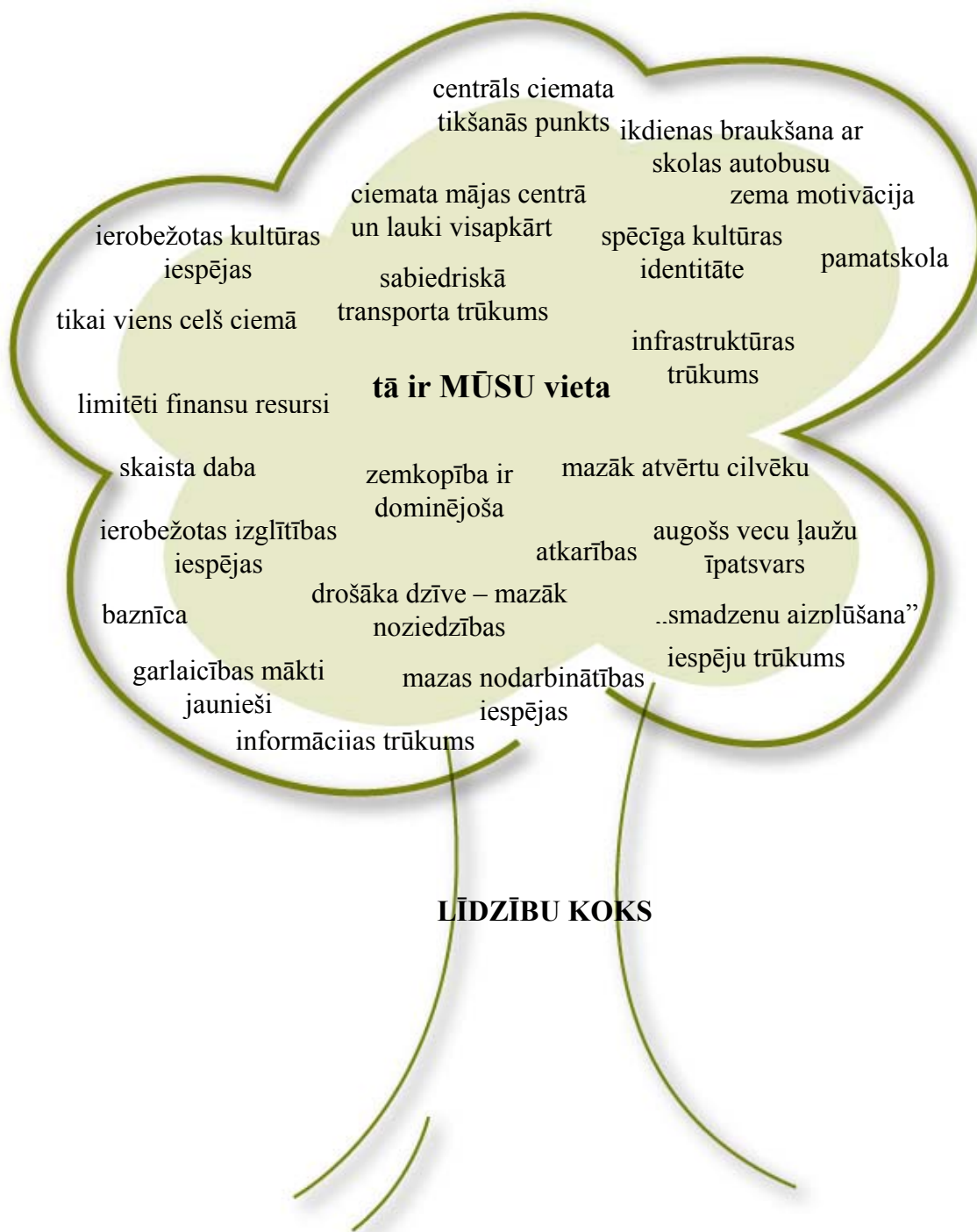
Otrajā daļā dalībnieki apspriež gala rezultātu, komandas darbu, sadarbību. (10 minūtes)

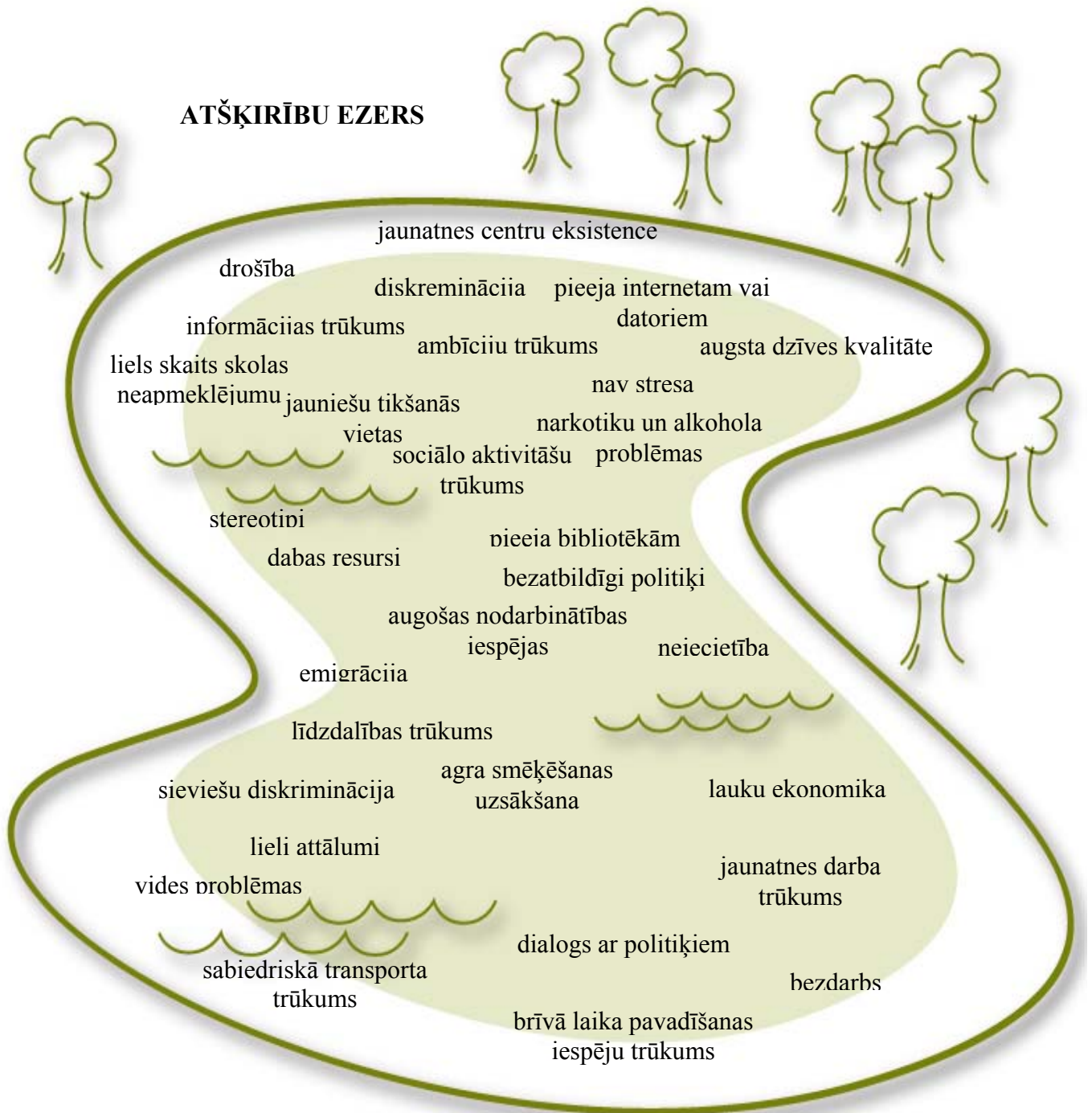
Trešajā daļā dalībnieki pārrunā līdzīgo un atšķirīgo ar citu grupu dalībniekiem. Mākslas darbs var tikt izmantots kā pamats diskusijai. (20 minūtes)

Ceturtajā un pēdējā daļā, grupas prezentē savu mākslas darbu un pastāsta par galvenajiem jautājumiem, kas tika apspriesti ar citām grupām.

Lauku jaunieši no visas Eiropas, apspriežot līdzīgo savā reģionā, atzīmēja **kopīgās iezīmes**, kuras parādītas „līdzību kokā”. **Atšķirības** Eiropas lauku reģionos ir parādītas „atšķirību ezerā”. Bet atkarībā no tā, kam jautāts, dažas iezīmes var atrasties abos.

Esi aktīvs – Uzdevums!

Spožā zvaigzne - Līdzības un atšķirības lauku reģionos

Starptautiskās tikšanās laikā satiekas dažādi jaunieši ar atšķirīgu dzīves pieredzi un realitāti. „Spožās zvaigznes” metode palīdz cilvēkiem saskatīt atšķirīgo un līdzīgo, kā arī parāda, ka līdzības ir daudz vairāk, nekā tie varēja iedomāties....

- Izveidojiet jauktas grupas ar 4 vai 5 dalībniekiem katrā. Katrai grupa tiek iedota papīra lapa ar uzzīmētu zvaigzni.
- Jaunieši diskutē par atšķirībām un līdzībām vidē, kurā tie dzīvo. (20 minūtes)

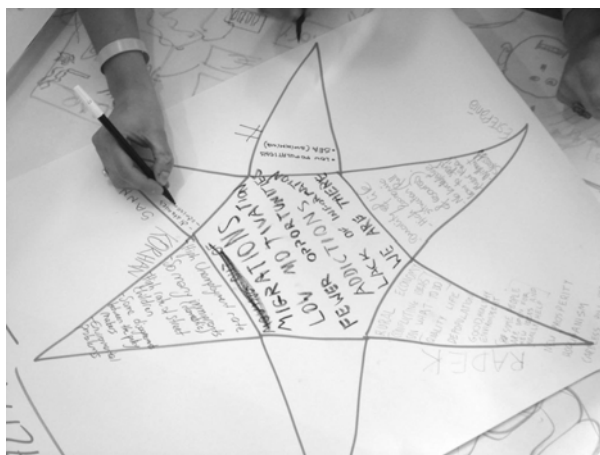
Dalībnieki ieraksta līdzīgo un atšķirīgo zvaigznē:

- zvaigznes centrā ieraksta līdzības;
- katrs grupas dalībnieks savā zvaigznes starā ieraksta atšķirības, kas ir viņa dzīves vietā. Zvaigznes stariem jābūt tik, cik dalībnieku grupā.

Kad grupa ir pabeigusi rakstīšanu, tā var īsumā prezentēt savu zvaigzni citiem, pastāstot par diskusijām un interesantākajiem jautājumiem, kas tika grupā apspriesti.

VARIĀCIJA:

„Spožās zvaigznes” metode var tikt izmantota, lai labāk iepazītos, uzzinātu savstarpējās personību līdzības un atšķirības.

- ☛ Lauku jauniešu sniegtās atbildes skaidri parāda, ka **nepastāv vienvēidīgi lauku reģioni Eiropā**. Lauku teritorijas Eiropā ir daudzveidīgas, pateicoties atšķirīgajām sociālajām, politiskajām, ekonomiskajām un ģeogrāfiskajām realitātēm.

Parasti „jaunieši ar ierobežotām iespējām” tiek definēti, balstoties uz ierobežotu pieeju nodarbinātībai, izglītībai, mobilitātei, informācijai un brīvā laika iespējām, ar kādu bieži saskaras lauku jaunieši. Ir svarīgi, lai projekti risinātu šīs problēmas un būtu pielāgoti iesaistīto lauku jauniešu situācijai.

- ☛ Starptautiskās aktivitātes lauku jauniešiem ir nepieciešams **izstrādāt un pielāgot** konkrētās mērķa grupas vajadzībām

Daudzas problēmas un izaicinājumi, tāpat kā lauku stiprās puses un iespējas, var tikt izmantotas starptautiskajos lauku jauniešu projektos. Ne tikai lauku jaunieši, bet arī visa lauku sabiedrība var būt ieguvēja no šādām iniciatīvām. Nākamajā nodaļā jūs atradīsiet pārskatu par **ieguvumiem** no starptautiskiem lauku jauniešu projektiem.

- ☛ Eiropas Komisija ir pārliecināta, ka **starptautiskie lauku jauniešu projekti var nest pārmaiņas** lauku un ģeogrāfiski izolētiem reģioniem. Šī iemesla dēļ, tā pievērš īpašu uzmanību ģeogrāfiski izolētiem jauniešiem programmas „Jaunatne darbībā” Iekļaušanas stratēģijas ietvaros.

Vairāk: www.SALTO-YOUTH.net/InclusionStrategy/

KĀPĒC IESAISTĪT LAUKU JAUNIEŠUS STARPATUTISKOS PROJEKTOS IEGUVUMI

Iespējams jūsu rajonā ir jauniešu organizācija, kas strādā ar lauku jauniešiem. Jauniešu organizācijas īsteno daudzas **interesantas un jautras aktivitātes** (sports, radošās darbnīcas, ballītes u.c.), kurās jaunieši attīsta dažādas prasmes un iemaņas. Jauniešu organizācijas bieži kompensē izglītības un brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkumu laukos un spēlē īpašu lomu jauniešu **personīgajā attīstībā**.

Tomēr ir pieejama **vēl viena iespēja** jauniešiem un jauniešu organizācijām laukos – tie ir **starptautiskie jauniešu projekti**. Vietējais jaunatnes darbs ir svarīgs, bet starptautiski projekti var piedāvāt papildus ieguvumus, kuri var būt īpaši nozīmīgi tieši lauku jauniešiem un lauku jauniešu organizācijām.

IEGUVUMI LAUKU JAUNIEŠIEM

STARPKULTŪRU IZGLĪTĪBA UN REDZESLOKA PAPLAŠINĀŠANA

- Piedaloties starptautiskos jauniešu projektos, jaunieši **iepazīst jaunas kultūras**, jaunus cilvēkus, jaunas vietas utt. Starptautisks projekts var būt kā logs uz pasauli, kur jauniešu gūst jaunu pieredzi ārpus savas vietējās sabiedrības. Pieredze, ka lietas var paveikt dažādi, var stimulēt jauniešu **radošumu** un iedrošināt viņus meklēt jaunus risinājumus ierastajiem izaicinājumiem. Tā var palīdzēt viņiem **paskatīties uz dzīvi citādāk**.
- Saskaroties ar lauku jauniešiem no dažādām valstīm un pie viņiem viesojoties, jaunieši iepazīstas ar citiem lauku reģioniem, to dažādību, redz **dažādos dzīves stilus**, kas varbūt ir atšķirīgi no viņu pašu dzīves veida. Tas var palīdzēt attīstīt **jaunas idejas** attiecībā uz savu dzīves stilu nākotnē un **uzsākt jaunas aktivitātes**.

- Kontaktējoties ar cilvēkiem no dažādām kultūrām, jaunieši veido savas **starpkultūru zināšanas**. Viņi mācās nenosodīt, tikt galā ar jaunām situācijām, kā arī **reaģēt pozitīvi uz atšķirībām**. Parasti lauku reģioni nav īpaši multikulturāli un jauniešiem kontakti ar citām kultūrām ir reti. Daudzi lauku jaunieši uzaug konservatīvās ģimenēs. Pateicoties starpkultūru pieredzei, viņi saskaras ar **stereotipiem** un mēģina tos pārvarēt. Turklāt jaunieši mācās būt **ieciētīgi un atvērti**.
- Tiekoties ar dažādu kultūru pārstāvjiem, šie iemācās **novērtēt savu vidi** un kļūst **lepnī par savu ciematu**. Caur starpkultūru pieredzi jaunieši bieži iemācās nepieņemt visu kā pašsaprotamu un novērtēt noteiktu komfortu un standartus viņu lauku sabiedrībā.
- Redzesloka paplašināšana ir saistīta ar izpratni par **svešvalodu apgūšanas** svarīgumu. Bieži lauku rajonos svešvalodu apguvei nepievērš pietiekami lielu nozīmi ierobežoto iespēju un pielietojuma dēļ. Turklāt jaunieši bieži **kļūst ziņkārīgi un vēlas izpētīt** vēl daudzas citas valstis un kultūras.
- ...

IESPĒJAS UN PAŠPALĀVĪBA

- Piedalīšanās starptautiskā projektā un **jaunu kontaktu veidošana** ar cilvēkiem, kas ir līdzīgā situācijā, var būt pozitīva pieredze. Tā ir iespēja apspriest svarīgus jautājumus, kas skar jauniešu ikdienu, un saprast, ka arī citur pasaulē jaunieši saskaras ar līdzīgām problēmām. Šī **pieredze var būt iedvesmojoša** un motivēt viņus stāties pretī jauniem izaicinājumiem, lai uzlabotu savu situāciju.
- Jaunieši **apmainās ar savu dzīves pieredzi**, kas liek viņiem atskatīties uz dzīves realitāti, tās vērtībām un idejām. Tā ir laba iespēja **personīgajai izaugsmei**. Jaunieši iemācās novērtēt un labāk izprast to sabiedrību, kurā viņi dzīvo.
- Saskarsme ar jauniešiem, kuri dzīvo līdzīgā realitātē, palīdz **stimulēt pozitīva paštēla** veidošanos un lepnumu par to, kas viņi ir. Tas ir svarīgi **pašvērtējuma celšanai**.

- Tikšanās ar **pozitīviem vienaudžiem**, kas cīnās par līdzīgiem mērķiem, var dot papildus enerģiju, ko izmantot **pārmaiņu ieviešanai**.
- Starptautiska jauniešu projekta dalībnieki **var pārrunāt** lauku jauniešu vajadzības, apmainīties ar idejām par lauku reģionu un lauku jauniešu trūkumiem/priekšrocībām un izaicinājumiem, kā arī par viņu attīstības iespējām.
- Un iespējams projekts, kas tiek finansēts no Eiropas Savienības programmas „Jaunatne darbībā”, reprezentē zināmu **prestīžu**, lauku jauniešu un viņu problēmu apzināšanu, kā arī oficiālu atzīšanu viņu nepieciešamībai būt iekļautiem sabiedrībā.
- ...

JAUNU KOMPETENČU VEIDOŠANA

- Starptautiska jauniešu projekta dalībnieki un jaunatnes **darbinieki iegūst starpkultūru zināšanas**, kā tas tika minēts iepriekš.
- Jaunieši pierāda, ka viņi var būt neatkarīgi un strādāt grupā, kā arī spēj atklāt **radošas prasmes**. Papildus viņi mācās strādāt multikulturālā komandā, apgūt projekta vadīšanas un konfliktu risināšanas iemaņas, kas var noderēt arī viņu **profesionālajā dzīvē**.
- Projekta vadīšanas prasmes iedvesmo jauniešus **uzsākt jaunus projektus, iniciatīvas vai uzņēmējdarbību**, kas var būt liels ieguvums viņiem, jauniešu organizācijām un lauku sabiedrībai kopumā. Daudzi jaunieši gūst **iedvesmu uzņemties jaunus pienākumus** un atbildību jauniešu organizācijās, lai attīstītu neformālo izglītību un izmantotu jauniegūto starptautisko kontaktu tīklu. Starptautisks projekts ir **vērtīga pieredze viņu nākotnes karjerai**.
- Jaunieši praksē **apgūst svešvalodas** un gūst papildus motivāciju mācīties valodu, kas tiem dod labākas iespējas darba tirgū.
- ...

Protams, starptautiskais projekts nozīmē arī **jautrību**. Jaunieši jautri pavada laiku un iegūst jaunus draugus. Jauniešu apmaiņa, apmācības vai brīvprātīgais darbs ārzemēs ir **labā alternatīva** vienkāršām brīvdienām ārzemēs un sniedz jums ieskatu par citu valstu un kultūru jauniešu dzīves veidos.

IEGUVUMI SABIEDRĪBAI

- **Lauku jaunieši**, piedaloties starptautiskos projektos vai organizējot jauniešu apmaiņu, vienmēr **izglīto arī vietējo lauku sabiedrību**. Viņi palīdz **lauzt lauku iedzīvotāju stereotipus** un aizspriedumus, viņi liek arī citiem sabiedrības locekļiem interesēties par citām kultūrām un valstīm. Starptautiski jauniešu projekti ir kā logs uz pasauli vietējai lauku sabiedrībai. No otras puses tie sniedz ieguldījumu cīņā pret cilvēku aizspriedumiem un stereotipiem par lauku reģioniem, parādot, kāda patiesībā ir dzīve laukos.
- Vietējā sabiedrība ir ieguvēja no jaunām iniciatīvām (**kaut kas taču notiek ciematā!**) un bieži izmanto iespēju izveidot paliekošu sadarbību dažādos sektoros vai ar dažādām nevalstiskām organizācijām (piem., koru sadraudzība u.c.).
- Jūs arī varat iesaistīt vietējo sabiedrību starptautiskā jauniešu projektā, **uzņemot jauniešus ģimenēs, sadarbojoties** ar citām vietējām nevalstiskām organizācijām, organizējot vizītes uz citiem vietējiem projektiem un **kopīgas aktivitātes** u.c.
- Jūs nodibināsiet daudz **jaunus kontaktus** ar apkārtējiem cilvēkiem. Tas var veicināt **pozitīva lauku jauniešu tēla** veidošanos. Jūs varat parādīt, ka laukos ir arī daudzas citas iespējas, ieskaitot starptautiskās – starptautiskās jauniešu apmaiņas, seminārus, apmācības un brīvprātīgo programmas.
- SALTO Iekļaušana organizēja apmācības pozitīva tēla veidošanā 2008.gadā un izstrādāja publikācijas par šo jautājumu:
www.SALTO-YOUTH.net/InclusionForAll/
- ...

IEGUVUMI LAUKU JAUNIEŠU ORGANIZĀCIJĀM

ORGANIZĀCIJAS ATPAZĪSTAMĪBAS VEIDOŠANA

- Esot aktīvi Eiropas līmenī un saņemot Eiropas finansējumu (jūsu starptautiskam projektam) vai sadarbojoties ar organizācijām ārzemēs, jūs padarāt savu **organizāciju atpazīstamu**. Tā kā tikai nedaudz lauku nevalstisko organizāciju strādā ar starptautiskiem projektiem, jūsu organizācija vai jauniešu klubs iegūs **mēdiju un vietējo lēmumu pieņēmēju uzmanību**. Mēriem parasti patīk uzņemt starptautiskus viesus savā ciematā. Sadarbība ar vietējiem lēmumu pieņēmējiem var veicināt arī **finansiāla atbalsta saņemšanu**.
- Lauku jauniešu organizāciju sadarbība (gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī) **padara organizācijas spēcīgākas** un ļauj vieglāk izplatīt ziņas.
- Starptautiski projekti stimulē lauku jauniešu organizācijas iesaistīties **plašāku jautājumu risināšanā**, piemēram – izstrādāt kopīgu stratēģiju, lai **novērstu „smadzeņu aizplūšanu”** no laukiem, kas mūsdienā lauku reģionos Eiropā notiek aizvien vairāk un vairāk.
- ...

ORGANIZĀCIJAS ATTĪSTĪBA

- **Kontakti** ar dažādām organizācijām un jaunatnes darbiniekiem starptautiskos projektos stimulē **jaunu ideju rašanos**: jauniem projektiem, jaunām darba metodēm, jaunām iniciatīvām, jaunām iespējām darīt lietas citādāk vai efektīvāk. Tā ir lieliska izdevība **mācīties vienam no otra**.
- Starptautisku jauniešu projektu īstenošana ir lieliska izdevība attīstīt **organizatoriskās un projekta vadīšanas prasmes** jūsu organizācijai.
- Piedalīšanās projektos ar starptautiskiem partneriem ļauj jums **salīdzināt** un ieraudzīt, cik labu darbu jūs darāt. Dalīšanās ar **labo pieredzi** un **kopīgu projektu izstrāde** var likt pārdomāt darba metodes un padarīt tās efektīvākas darbā ar lauku jauniešiem.

- Piedalīšanās starptautiskā projektā var būt jauns izaicinājums un pozitīva pārmaiņa arī jaunatnes darbiniekiem.
- ...

LAUKU JAUNATNES DARBINIEKA LOMA

Kā lauku jaunatnes darbinieks, jūs esat pārmaiņu ģenerators laukos. Jūs varat izveidot sadarbību ar lauku jauniešiem un veicināt viņus kļūt aktīviem, lai uzlabotu savus dzīves apstākļus un iespējas.

Esi aktīvs – Uzdevums!

Pajautājiet sev: Kāda ir jūsu loma?

- Lai palīdzētu jauniešiem atrast savu ceļu, iesaistīties un kļūt aktīviem,
- lai veicinātu izmaiņas sabiedrībā,
- lai iedvesmotu jauniešus / lai radītu idejas,
- lai dotu jauniešiem iespēju iepazīt pasauli,
- lai veicinātu jauniešos pozitīva paštēla veidošanos,
- lai piedāvātu jauniešiem interesantus brīvā laika pavadīšanas veidus,
- lai piesaistītu finansējumu projektiem,
- lai veidotu ciešu saiti starp jaunatnes darbu un ieguvumiem visai sabiedrībai (nav veiksmīgas sabiedrības bez laimīgiem jauniešiem ☺),
- lai darītu kaut ko citu labā,
- lai piedāvātu neformālās izglītības un brīvā laika pavadīšanas iespējas,
- lai palīdzētu jauniešiem apzināties viņu vietu sabiedrībā un savu identitāti,
- lai veicinātu jauniešus uzņemties atbildību,
- lai būtu jauniešu atbalsta persona,
- lai iesaistītos jauniešu dzīvē un izstrādātu jauniešu projektus, ņemot vērā viņu vēlmes un vajadzības.

Vai jums kaut kas nepietrūkst?

- Kādas īpašības (prasmes, kompetences) ir nepieciešamas jaunatnes darbiniekam jūsu ciematā, lauku reģionā?
- Kāpēc jūs esat jaunatnes darbinieks?
- Kāda ir jūsu motivācija?

No SALTO apmācībām lauku jaunatnes darbiniekiem:

Es esmu jaunatnes darbiniece, jo man patīk strādāt ar lauku jauniešu izaicinājumiem. Es vēlos palīdzēt cilvēkiem atrast savu ceļu, kā kļūt aktīviem un iesaistīties.

Mariana
(Igaunija)

Darbs ar jauniešiem atver manu prātu.

Korhans
(Turcija)

Vērojot padarīto darbu redzu, kā tas veicina pārmaiņas sabiedrībā. Tas mani motivē doties tālāk un sasniegt vairāk, kā arī iesaistīt vairāk jauniešus.

Luiss
(Portugāle)

LAUKU JAUNIEŠU PROJEKTU ORGANIZĒŠANA PROJEKTA VADĪŠANA

PROJEKTU VADĪŠANAS PAMATI

Ir **daudzi projektu vadīšanas veidi**. Daži no tiem novedīs pie veiksmīgas projekta īstenošanas, daži nē, daži novedīs, bet ar sarežģījumiem.

Tā kā ir izstrādāti daudzi materiāli par projektu vadīšanu, šajā bukletā tikai atgādināsim dažus no projektu **organizēšanas principiem**. Protams, parādīsim arī, kas ir īpaši svarīgs, strādājot tieši ar lauku jauniešu projektiem.

Katrā veiksmīgā projektā jums ir jāapskata četri **dažādi faktori**:

1. PROJEKTA VAJADZĪBA VAI PROBLĒMA

Projekts tiek īstenots labāk, ja cilvēki **izprot vajadzības un problēmas**, kuras grib apskatīt projekta laikā. Pirms jebkura projekta uzsākšanas, ir svarīgi vajadzību vai problēmu rūpīgi izvērtēt.

- *Kas rada šo konkrēto problēmu lauku vidē?*
- *Kādi ir simptomi?*
- *Cik izplatīta tā ir?*
- *Kam tā ir problēma?*
- *Vai tikai jauniešiem vai arī visai sabiedrībai?*

2. PROJEKTA IESPĒJAS

Projekts tiek īstenots **noteiktā vietā**, un tam jāgūst ne tikai naudas, bet arī **cilvēku atbalsts**, kā arī mērķa grupas **aktīva līdzdalība**.

- *Vai projektam ir piesaistīti jaunieši?*
- *Vai viņiem ir pietiekami daudz laika, lai tajā darbotos?*
- *Kādiem citiem dalībniekiem ir jābūt iesaistītiem projektā?*
- *Kā viņi atbalstīs jūs/ jūsu projektu?*

3. PROJEKTA VĪZIJA

Projektam ir nepieciešama vīzija, **kas ieskicē visas plānotās aktivitātes**. No vīzijas izriet projekta stratēģija, mērķi un darbības plāns. Projekta galvenajai idejai ir jābūt gana skaidrai un saprotamai. Tādai, lai tā spētu **parādīt, kā** projekts veicināts paliekošas pārmaiņas.

- *Vai visiem lauku jauniešiem jūsu projektā ir vienāda vīzija?*
- *Vai strādājat kopīga mērķa labā?*
- *Vai redzēt šo vīziju kopā un būt par to pārliecināti (tikai tā varat iedvesmot un piesaistīt citus cilvēkus)?*

4. PRASMES UN RESURSI

Projektā ir nepieciešams līdzsvars starp prasmēm, enerģiju, resursiem un organizāciju, lai varētu īstenot projektu un iegūt rezultātus. Projektiem jābūt izstrādātiem tā, lai tie atstātu ietekmi un radītu rezultātus.

- *Vai jums ir uzticama, spējīga komanda ar nepieciešamām prasmēm un resursiem?*
- *Vai jums trūkst kādas specifiskas prasmes? Vai zināt, ar ko konsultēsieties nepieciešamības gadījumā?*
- *Vai visiem ir skaidri mērķi un rezultāti, ko vēlaties sasniegt? Ko tas nozīmē jums? Vai jūsu mērķi ir īslaicīgi vai ilglaicīgi?*

KAS? KURŠ? KAD? KUR? KĀ? UN KĀPĒC?

Viens no populārākajiem veidiem veidot projektu ir plānot to saskaņā ar „6 K” (Lasvela modelis):

Šie ir jautājumi, kas var jums palīdzēt projekta veidošanā. Tie palīdz ātri pārbaudīt, vai esat par visu padomājuši.

Šeit ir pielāgots „Lasvela modelis” un tiek attēlots kā projekts - saule.

Kas? Kurš? Kad? Kur? Kā? un Kāpēc?

Projekta centrā ir jautājums - **KĀPĒC?** Šis jautājums ir saistīts ar vajadzību vai problēmu, ar kuru vēlaties strādāt. Atbildes uz šiem jautājumiem ir jūsu mērķi:

- *Ko vēlas paši iesaistītie jaunieši?*
- *Vai to vēlas gan jaunieši, gan vietējā sabiedrība?*
- *Kāpēc visi būtu ieinteresēti?*
- *Ko vēlaties sasniegt?*
- *Kādiem jābūt projekta rezultātiem vai ietekmei, ja projekts ir veiksmīgs?*
- *Kā mainīsies situācija?*
- *Cik daudz no prioritātēm tiek pārstāvētas?*
- *Vai jūsu projekts cenšas sasniegt kaut ko atšķirīgu no tā, kas bijis izdarīts pirms tam?*

Esi aktīvs – Uzdevums!

Mērķi un uzdevumi

Padomājiet par projektu, ko vēlaties īstenot. Kāda ir jūsu vīzija par aktivitātēm? Kur vēlaties ar tām panākt? Ko vēlaties sasniegt?

Kādi ir jūsu mērķi un uzdevumi?

- Mērķis ir tas, ko redzat, kad paņemat binokli un ieskatāties nākotnē - beigu rezultāts, kur vēlaties nonākt.
- Uzdevumi ir mazie soļi, kuri jāspēr, lai tur nonāktu.

Definējiet uzdevumus tā, lai tie saskan ar sekojošiem kritērijiem! Mērķiem un uzdevumiem jābūt:

- **Specifiskiem** → vai esat tos precīzi aprakstījuši?
- **Izmērāmiem** → kā izmērīsiet, vai tie ir sasniegti?
- **Sasniedzamiem** → vai jūs un jūsu komanda tos kontrolējat?
- **Reāliem** → vai tie ir reāli un atbilst jūsu projektam?
- **Noteiktā laikā** → vai esat vienojušies par laika periodu, kādā tie jāsasniedz?

Ieteikums

- ☛ Jums ir lielākas iespējas gūt panākumus savā projektā, ja **zināsiet projekta mērķus**. Tā varēsiet izvairīties no nevajadzīga un negribēta darba.
- ☛ Ja projekts saskan ar citiem jūsu organizācijas darbiem un projektiem, pārlicinieties, ka tie **nepārklājas vai nerodas pārrāvumi**.

Jūsu mērķi un uzdevumi (KĀPĒC?) noved pie lēmuma par jautājumu – **KO?** Atkarībā no tā, ko vēlaties sasniegt, ir dažādi ceļi, kā tur nonākt. Jautājums - Ko? attiecas uz to, kāda veida projektus vai aktivitātes jūs īstenosiet.

- *Kāda aktivitāte ir vislabāk piemērota cilvēkiem, ar kuriem strādājat?*
- *Kāda ir jūsu pašu iepriekšējā pieredze, kam dodat priekšroku?*
- *Kādi ir pieejamie resursi jūsu projektam?*
- *Vai jums ir laika un vietas ierobežojumi vai iespējas?*

Nākamais jautājums ir – **KAS?** Kas ir tie, ar ko jūs strādāsiet? Kas ir tie, kam ir noteiktas vajadzības?

- *Ko vēlaties piesaistīt, sasniegt ar projektu?*
- *Kas ir jūsu projekta mērķa grupa, un kas būs projekta ieguvēji?*
- *Kas ir jūsu partneri? Ko viņi var dot projektam?*
- *Kurš koordinēs projektu?*
- *Vai dalībnieki ir iesaistīti projekta vadīšanā un koordinēšanā? Ja ir iesaistīti, tad kā?*
- *Kāda ir lauku jaunieši loma projektā?*

Tālāk seko jautājums – **KĀ?** Kā jūs īstenosiet projektu praksē?

- *Kādi resursi jums ir pieejami (laiks, nauda, jaunieši u.c.)?*
- *Kas ir jāizdara, lai projekts būtu veiksmīgs?*
- *Kādas metodes izmantosiet, lai sasniegtu mērķus?*
- *Aprakstiet jūsu projekta struktūru un aktivitātes! Kāpēc tieši šīs aktivitātes?*
- *Kā jūs vadīsiet procesu un sadalīsiet pienākumus?*
- *Kas jums ir nepieciešams, lai iegūtu partnerus, finansējumu?*

Nākošais jautājums ir – **KUR?** Jums jāzina arī vieta, kur īstenosiet projektu.

- *Vai plānojat doties uz ārzemēm ar jūsu grupu?*
- *Vai uzņemsiet jauniešus savā vietējā sabiedrībā? Kur viņi paliks?*
- *Kur jūs kopā strādāsiet/izbaudīsiet programmu?*
- *Vai ir īpašas prasības attiecībā uz vietu? Vai ir kādi vietu ierobežojumi?*
- *Vai aktivitātei ir saistība ar kādu konkrētu vietu?*

Lai noslēgtu projekta sauli, jums jādomā arī par jautājumu – **KAD?** Jautājumi, kas ir saistīti par projekta norises laiku:

- *Kāds ir projekta sākuma un beigu datums?*
- *Neļaujiet projektam vilkties mūžību! Apturiet to tad, kad tas vairs nenes nekādu labumu!*
- *Vai esat vienojušies par projekta norises posmiem? Kādi ir termiņi (piemēram, finansējuma pieprasījumam, partneru sakontaktēšanai, jauniešu tikšanās iespējām, informēšanai, vietas rezervēšanai u.c.)?*
- *Vai ir kāds konkrēts laiks, kad nevajadzētu ieplānot nekādas aktivitātes (sesijas, eksāmeni un vēlēšanas u.c.)? Vai ir kāds laika periods, kas būtu īpaši labs projektam?*
- *Kas notiek pēc aktivitāšu veikšanas? (novērtēšana, pateicības, ziņojumi u.c.).*

Ieteikums

- Neieplānoiet pārāk maz **laika jūsu projektam**, paredziet laiku sagatavošanās posmam un arī turpinājuma pasākumiem! **Paredziet nedaudz vairāk laika** nekā būtu vajadzīgs – tas jums lieti noderēs!

Visiem minētajiem sešiem jautājumiem kopā ir jāveido skaidrs priekšstats. Visām saules daļām jābūt saistītām ar centru un jautājumu - **KĀPĒC?** Esiet gatavi pārlicinoši argumentēt savu izvēli, piemēram, kāpēc izvēlējāties veikt jauniešu apmaiņu, nevis jauniešu iniciatīvu? Kāpēc vēlaties iesaistīt savā projektā gan pilsētas jauniešus, gan lauku jauniešus? Kāpēc iesaistāt projektā vietējās varas pārstāvjus? Kāpēc gribat veikt apmaiņu ziemā, nevis vasarā? ....

Vairāk informācijas **par projektu vadīšanu** atradīsiet:

- ☛ SALTO Buklets „Over The Rainbow” >
www.SALTO-YOUTH.net/OverTheRainbow/
- ☛ SALTO Projektu vadīšanas rokasgrāmata >
www.SALTO-YOUTH.net/find-a-tool/86.html
- ☛ Rīki projekta vadīšanai >
www.training-youth.net vai www.SALTO-YOUTH.net/find-a-tool/68.html

TURPINĀJUMA PASĀKUMI, PROJEKTA REZULTĀTU IZPLATĪŠANA UN IZMANTOŠANA

TAS, KAS NOTIKS PĒC AKTIVITĀŠU BEIGĀM, IR JĀPLĀNO PIRMS AKTIVITĀŠU SĀKUMA!

Jau tad, kad piesakāties finansējumam, jāieplāno projekta rezultāta izvērtēšanas un izplatīšanas pasākumi. Projekta ietekmei ir **jābūt paliekošai**. Tā nevar beigties tad, kad beidzas projekts. Tādēļ paredzat laiku arī projekta turpinājuma pasākumu un rezultātu izplatīšanas aktivitāšu plānošanai.

Jūs varat īstenot dažādas metodes projekta turpinājuma pasākumos un rezultātu izplatīšanā un izmantošanā. Projekta produktu izsūtīšana (ziņojumi, CD disks, jaunas metodes,...) ir labs pasākums, bet panākt, ka tie tiek izmantoti, ir vēl labāk. Jums ir jānovērtē **sava projekta iespējas radīt pārmaiņas** jau sākumā, pirms jūs vispār uzsākat projektu!

Šeit ir **daži jautājumi**, kas varētu jums **palīdzēt**:

≈ Ko vēlaties sasniegt ar jūsu projektu? Kas būs ieguvēji?	= Jūsu aktivitāšu mērķi un ieguvēji.
≈ Kādi ir iespējamie projekta rezultāti? Ko ir vērts rādīt citiem?	= Produkti, rezultāti, jūsu projekta secinājumi.
≈ Ko ietekmēsiet ar jūsu projektu?	= Jūsu aktivitāšu mērķa grupa.
≈ Kāds būtu visefektīvākais ziņojums mērķa grupai?	= Pielāgojiet jūsu ziņas vai aktivitātes mērķa grupai.
≈ Kādas prasmes un resursi jums ir pieejami organizācijā, grupā?	= Pieejamie resursi un prasmes.
≈ Kas jums ir jā dara projekta laikā? Kas kuram ir jā dara?	= Plānošana un uzdevumu sadale.
≈ Cik tas viss maksā, kur ņemsiet naudu un laiku, lai to visu paveiktu?	= Budžets, plānoto aktivitāšu finansējums.

Visi šie jautājumi ir **savā starpā saistīti**. Atbildes uz tiem vairāk vai mazāk noteiks, ko spēsiet sasniegt ar projektu un kas būs ieguvēji. Atkarībā no mērķa grupas, ko vēlaties sasniegt, ir jāpielāgo savas aktivitātes, jāizvēlas laiks, kad izsūtīt ziņas. Jūsu pieejamie resursi un prasmes noteiks to, ko sasniegsiet. Visbeidzot, jums jābūt skaidram, kā veiksiet projekta turpinājuma pasākumus, kā notiks rezultātu izplatīšana un izmantošana un jāizvērtē nepieciešamais budžets minētajām aktivitātēm, kā arī un tā avoti.

Šeit būs **daži ieteikumi** projekta rezultātu izplatīšanai un izmantošanai.

- Atzīmējiet jauniešu, kuri piedalījās projektā, **personīgo izaugsmi**. Dodiet tiem sertifikātus vai ieteikumu vēstules. Programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros ir iespējams saņemt Eiropas „YouthPass” sertifikātu, kas dokumentē jauniešu iegūto pieredzi (www.YouthPass.eu).
- Padomājiet par **turpinājuma projektu**. Aiciniet pirmā projekta dalībniekus uzsākt jaunu un labāku projektu. Atrodiet, vai ir kaut kas, ko **varat turpināt** apgūt arī pēc projekta beigām (apgūt valodu, turpināt starptautiskos kontaktus un draudzību,...). Atbalstiet savus dalībniekus šajā lietā!
- **Dokumentējiet projekta rezultātus**. Tas var ietvert gan **redzamus** (teātra izrāde, CD, ziņojums, mākslas priekšmets), gan neredzamus rezultātus (mācīšanās pieredze, secinājumi, ieteikumi, jaunas metodes, ...).
- Jau iepriekš padomājiet, **kurš varēs izmantot projekta rezultātus**, un pielāgojiet tos viņu vajadzībām, lai viņiem būtu vieglāk tos lietot. Iesaistiet mērķa grupu produktu radīšanā!
- Jūs varat izveidot „**lauku jaunatnes darba rokasgrāmatu**”, kuru varētu izmantot citi jaunatnes darbinieki. Protams, nevajadzētu izdomāt jaunu riteni, bet integrēt jau esošos dokumentus jūsu darbā.
- Izstrādājiet stratēģiju, **kā parādīt pasaulei**, kādu lielisku darbu jūs veicat. Ko jūs vēlētos informēt? Kā vislabāk to izdarīt? Kā vislabāk viņus ietekmēt?
- Dodiet dalībniekiem projekta ietvaros laiku, lai attīstītu sadarbības tīklu un veidotu viņu **pašu turpinājuma projektus**.

- Organizējiet **īpašu vakaru** vietējā kultūras centrā, kurā interesenti varētu noskatīties jūsu video vai foto izstādi! **Iesaistiet jauniešus** prezentācijā!
  - Piedāvāriet **palīdzību jauniešiem**, kuri vēlas vairāk iesaistīties jūsu organizācijas darbā.
  - Dalieties ar savām metodēm, tā ir laba prakse padarīt jaunpieņacēju dzīvi vieglāku jaunatnes darbā! Pievienojiet tos esošajām datu bāzēm (piemēram, www.SALTO-YOUTH.net?Toolbox/) vai tīkliem (piemēram, MIJARC vai Eiropas lauku jaunatne)!
  - Izmanto **sociālos un komunikāciju tīklus**, lai veicinātu sadarbību arī nākotnē, piemēram: draugiem.lv, Facebook, blogi u.c!
  - Piesaistiet **vietējo presi**, lai cilvēki par jums sāktu runāt!
  - Neaizmirstiet **pateikties cilvēkiem**, kas jums ir palīdzējuši (sadarbības partneri, ģimenes, finansētāji). Uzturiet ar viņiem labas attiecības!
  - Padariet savu darbu **paliekošu** un **dalieties ar pieredzi** savā organizācijā un ar citām organizācijām!
  - ...
- 👉 68. lapaspusē jūs atradīsiet iedvesmojošus lauku jauniešu projektu piemēru.

Organizējiet SALTO ir izstrādājis bukletu par to, kā panākt iespējami lielāku ietekmi ar jūsu jauniešu projektu - „Radīt viļņus”. Tajā ir apkopoti daudzi padomi, kā palielināt jūsu projekta redzamību, rezultātu izplatīšanu un izmantošanu.

Jūs varat to lejupielādēt internetā:

- www.SALTO-YOUTH.net/MakingWaves/
- www.jaunatne.gov.lv (latviešu valodā)

STARPTAUTISKA JAUNIEŠU PROJEKTA UZSĀKŠANA SOLI PA SOLIM

SĀKUMĀ PIEDALĪETIES PROJEKTĀ!

Ja jūtaties nedroši īstenot paši savu starptautisko projektu, neuztraucieties! Jūs varat **sākmā piedalīties kāda cita projektā**. Šobrīd eksistē daudzas aktivitātes lauku jauniešiem, un jūs varat vienkārši pievienoties tām.

Daudzas Eiropas institūcijas un **organizācijas piedāvā apmācību un starptautisku apmaiņu iespējas**. Ir arī dažas lauku jauniešu jumta organizācijas (ar nacionālām un reģionālām organizācijām visā Eiropā), kuras organizē regulāras starptautiskas aktivitātes, kā, piemēram, seminārus vai apmācības. Izvēle ir jūsu rokās!

STARPTAUTISKĀS AKTIVITĀTES LAUKU JAUNIEŠIEM:

- MIJARC Eiropa – studijas, semināri, darba nometnes, apmaiņas, studiju vizītes par lauku un zemkopības jautājumiem - www.mijarc.org/europe (sīkāka informācija arī 43. lpp.).
- Eiropas lauku jaunatne – studijas, semināri, daudzpusējās lauku jauniešu apmaiņas, apmācības lauku jaunatnes darbiniekiem - www.ruralyoutheurope.com (skatiet arī 42.lpp.).
- Starptautiskā jauniešu lauksaimnieku apmaiņa – apmaiņas programma jauniešiem lauksaimniekiem, konferences - www.ifyusa.org/links/european.html vai www.ifye.lu/test-europe/.
- Starptautiskā Lauksaimniecības apmaiņas programma – lauksaimniecības darbi 12 dažādās valstīs, uzturēšanās ģimenēs - www.agrventure.com.
- Heršinga seminārs (organizē Vācijas ministrija) – Starptautisks lauku jauniešu seminārs ar dalībniekiem no visas pasaules - www.international-hersching-seminar.de.
- Bioloģiskās lauksaimniecības iespējas pasaulē – iepazīšanās ar bioloģisko lauksaimniecību brīvprātīgā darba laikā - www.woof.org.
- Organizācija „Civil Service International” - www.sciint.org, Brīvprātīgā darba organizāciju apvienība - www.alliance-network.eu un organizācija „Jaunatne Mieram” - www.yap.org piedāvā īstermiņa brīvprātīgā darba nometnes starptautiskās grupās visā pasaulē – arī lauku reģionu projektos.

PROJEKTA PARTNERU ATRAŠANA UN SADARBĪBAS VEIDOŠANA

Kad vēlaties iesaistīties starptautiskajā jaunatnes darbā, viens no lielākajiem izaicinājumiem ir **atrast ideālus projekta partnerus**.

Pirmkārt, mēģiniet atbildēt uz sekojošiem jautājumiem:

- *Ar kādiem partneriem jūs vēlētos sadarboties? Kādu partneru organizāciju jūs nevēlētos? Kāpēc?*
- *Vai meklējat tādu pašu lauku organizāciju kā jūsējā, ar līdzīgiem mērķiem, kas strādā līdzīgā lauciņā un saskaras ar tādiem pašiem izaicinājumiem vietējā līmenī?*
- *No kādas valsts ir jānāk jūsu partneru organizācijai? Kāpēc?*
- *Vai jūs meklējat organizāciju ar pilnīgi citādāku pieredzi no vienas valsts vai no dažādām valstīm Eiropā? Vai tomēr dodat priekšroku līdzīgai pieredzei?*
- *Kāda būs projekta darba valoda?*

📌 Nodaļa „Valodas barjeru pārvarēšana starptautiskos jauniešu projektos” 56.lapaspusē dod jums **dažus padomus starptautiskajā komunikācijā**.

Šie jautājumi palīdz uzsākt partneru meklēšanas darbu un padarīta skaidrākas jūsu gaidas.

Kā atrast **noderīgu partnerorganizāciju**? Ir dažādi veidi un iespējas, kā atrast un uzsākt kontaktus ar **iespējamām partneru organizācijām**. Dažādiem cilvēkiem ir dažādas meklēšanas tehnikas.

Pamatā bieži ir **personiskie kontakti** starp jaunatnes darbiniekiem vai organizāciju biedriem. Varbūt jums nav personīgas pieredzes ar starptautiskām organizācijām, bet, ja **pavaicāsīt organizācijas biedriem** vai kolēģiem, tie, iespējams, zinās ārvalstu organizācijas, kuras varētu būt ieinteresētas sadarbības veidošanā. Ieteiktie kontakti ir labs veids, kā nonākt pie iespējamām partneru organizācijām.

Ja iepriekšminētais nedarbojas, jūs **varat piedalīties starptautiskos pasākumos vai aktivitātēs**, kurā piedalās arī iespējamās partnerorganizācijas (konferences, semināri, tikšanās u.c.). Tā jūs varat iepazīties ar pārstāvjiem un viņu organizācijām un saprast, cik lielā mērā tās atbilst atbildēm uz iepriekš minētajiem jautājumiem.

Runājot par personīgajām attiecībām, ievērojiet, ka ne vienmēr jums izdosies atrast organizāciju, kas **precīzi atbilst** jūsu prasībām, tāpēc svarīga ir arī jūsu spēja pieņemt kompromisus un būt elastīgiem.

Iepriekšējā nodaļā ieteicām esošās starptautiskās aktivitātes lauku jauniešiem, taču programmā „Jaunatne darbībā” ir pieejami arī **sadarbības veidošanas semināri**. Tajos organizācijas var meklēt iespējamus sadarbības partnerus. Vēl ir iespēja piedalīties **starptautiskās apmācībās un semināros** par jūsu organizāciju interesējošiem jautājumiem. Jūs varat arī neatrast partneru organizāciju, bet, ja atrodat kādu, kam ir līdzīgas intereses, tad tas arī var būt labs pamats starptautiskam projektam.

- ☛ Informācija par dažādām apmācību iespējām Eiropā atrodama SALTO Eiropas **apmācību kalendārā** www.SALTO-YOUTH.net/Training/ vai Nacionālās aģentūrās mājas lapā: www.jaunatne.gov.lv.

Eiropas Savienības programma „Jaunatne darbībā” (vairāk informācijas arī 49.lapaspusē) var jums **palīdzēt atrast partnerus starptautiskajiem projektiem**:

- Daudzām Nacionālajām aģentūrām ir **partneru pieprasījuma forma**, kas parasti atrodama mājas lapā elektroniskā formātā. Nacionālās aģentūras var nosūtīt jūsu pieteikumu aģentūrām citām Eiropas valstīm. Nacionālo aģentūru sarakstu varat atrast http://ec.europa.eu/youth/contact_en.html.
- Dažām aģentūrām ir **tiešsaistes partneru meklēšanas datu bāzes**, piemēram, Vācijas un Lielbritānijas aģentūrām. Šobrīd notiek darbs pie šo dažādo datu bāžu apvienošanas vienā. Jūs varat atrast šīs datu bāzes, izmantojot SALTO mājas lapu www.SALTO-YOUTH.net/Partnerfinding/
- Ja meklējat uzņēmējorganizācijas **Eiropas brīvprātīgā darba projektiem**, jūs atradīsiet akreditētās **uzņēmējorganizācijas** un to projektus datu bāzē - http://ec.europa.eu/youth/program/sos/index_en.html
- Ja esat ieinteresēti uzņemt vai nosūtīt brīvprātīgos, jūs varat arī sazināties ar Eiropas brīvprātīgā darba organizāciju tīklu www.youthnetworks.eu.

- Dažiem reģionālās sadarbības centriem ir jaunatnes organizāciju **adreses un kontakti** ar, tā sauktajām, kaimiņvalstīm, kuras arī var piedalīties programmas „Jaunatne darbībā” projektos. Šie centri, piemēram, ir SALTO Austrumeiropas un Kaukāza reģionam: www.SALTO-YOUTH.net/eeca/, SALTO Dienvidu austrumu Eiropai: www.SALTO-YOUTH.net/see/, EiroMed - platforma sadarbībai ar EiroMed valstīm: www.euromedp.org.
- **Eiropas jauniešu apmaiņu** Yahoo grupa arī var būt noderīga sadarbības partneru meklēšanā un atbilžu saņemšanā par tehniskiem un praktiskiem jautājumiem. Reģistrēties iespējams <http://groups.yahoo.com/group/european-youth-exchanges/>

Starptautiskās lauku jauniešu platformas, kā arī dažādu valstu lauku jauniešu organizāciju mājas lapas, kas arī var būt noderīgas, meklējot sadarbības partnerus. Jūs varat iegūt informāciju, kontaktus un idejas no **Eiropas lauku jauniešu jumta organizācijām**, kā, piemēram, MIJARC Eiropa un Eiropas lauku jaunatne. Tās var izvietot jūsu partneru pieteikumus savās mājas lapās un izsūtīt savām sadarbības organizācijām.

EIROPAS LAUKU JAUNATNE | WWW.RURALLYOUTHEUROPE.COM

Eiropas lauku jaunatne, ir nevalstiska jauniešu organizācija, kura apvieno un pārstāv **Eiropas lauku jauniešus**. Tā piedāvā **neformālās izglītības apmācības un iespējas** (tādos jautājumos kā jauniešu līdzdalība, vietējā attīstība, cilvēktiesību izglītība, starpkultūru izglītība, līderu treniņi, lauksaimnieciskā ražošana, projektu vadīšana, ...) un mēģina ietekmēt lauku jaunatnes politiku. Tā piedāvā **daudzas starptautiskas iespējas**, pievēršas jauniešu interesēm un vajadzībām lauku reģionos Eiropā.

Eiropas lauku jaunatnei ir **3 veidu sadarbības organizācijas**:

- Lauku jauniešu organizācijas;
- Jauno lauksaimnieku organizācijas;
- 4H organizācijas.

Eiropas lauku jaunatnes aktivitātes ir:

- Studiju sesijas un semināri lauku jauniešu līderiem;
- Eiropas Rallijs: liela daudzpusēja jauniešu apmaiņa ;
- Ģenerālā asambleja, kur diskutēt par pagātņi, tagadni un nākotni.

- Treniņi par specifiskiem lauku jauniešu jautājumiem;
- Lauku jauniešu pārstāvēšana Eiropas institūcijās;
- Sadarbība ar starptautisko jauniešu lauksaimnieku apmaiņas programmu, www.ifye.lu/test-europe/ ;
- Ziņu lapa „Lauku jauniešu info”.

Kontakti: office@ruralvouthurope.com

MIJARC EIROPA (KATOĻU LAUKSAIMNIEKU UN LAUKU JAUNIEŠU STARPTAUTISKĀ KUSTĪBA)

Tā ir demokrātisku jauniešu kustība ar starptautisku nacionālo un reģionālo lauku jauniešu organizāciju tīklu, kas piedāvā arī apmācību un izglītības iespējas. Organizācijas darbība balstās uz kristīgām vērtībām un vieno lauku jauniešus, kas vēlas piedalīties labākas un vienlīdzīgākas sabiedrības veidošanā.

MIJARC Eiropa ir aktīva šādos jautājumos - lauku attīstība, lauksaimniecība, vienlīdzīga globālā attīstība, jaunatnes politika, jauniešu līdzdalība un kristīgās vērtības. MIJARC Eiropa ir daļa no MIJARC Pasaule, kura ir pārstāvēta Āfrikā, Āzijā, Latīņamerikā un Eiropā (www.mijarc.org).

MIJARC Eiropas aktivitātes:

- Eiropas studijas, semināri un studiju vizītes.
- Darba grupas Eiropas un pasaules līmenī.
- Darba nometnes dažādu lauku jautājumu risināšanai.
- Starpkontinentāla lauku jauniešu grupu apmaiņa.
- Sadarbība ar citām lauku jauniešu organizācijām, lauksaimniecības organizācijām.
- Lauku jauniešu pārstāvēšana Eiropas institūcijās.
- Žurnāls „Info-Europe”.

Kontakti: office-europe@mijarc.infolā

Ir arī citi **Eiropas līmeņa tīkli un jumta organizācijas**, kas var jums palīdzēt ar citu valstu organizāciju kontaktiem. **Eiropas jaunatnes foruma** mājas lapā (www.youthforum.org) atradīsiet sarakstus Eiropas jauniešu organizācijām un Jaunatnes padomēm. Padomājiet arī par aktīvām organizācijām jūsu valstī, ievērojot jūsu projekta mērķi, piemēram, Sarkanais Krusts, Skauti u.c.!

Ļoti iespējams, ka izvēlēties partnerorganizāciju būs daudz grūtāk nekā atrast.

FINANSĒJUMS STARPTAUTISKIEM LAUKU JAUNIEŠU PROJEKTIEM

Piedalīšanās starptautiskos projektos un to organizēšana nav bez maksas. Ceļošana, ēšana, gulēšana un strādāšana maksā naudu. Bet visapkārt ir daudz finansējuma iespēju jauniešu projektiem, arī tieši lauku jauniešu projektiem.

Eiropas Komisijas **programma „Jaunatne darbībā”** īpašu uzmanību pievērš jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanai. Arī lauku jauniešus var iekļaut šajā grupā, īpaši, ja tie sastopas ar izaicinājumiem, kurus mēs aprakstījām nodaļā „Lauku un ģeogrāfiski izolētie jaunieši” 9. lapaspusē.

☛ Tāpēc šī bukleta 47. lapaspusē ir nodaļa **par programmu „Jaunatne darbībā”**.

Bez jauniešiem draudzīgās programmas „Jaunatne darbībā” eksistē arī citas finansējuma iespējas jauniešu un lauku projektiem. Tomēr finansētājs nekad nefinansēs 100% jūsu projektu, tāpēc būs nepieciešami vairāki finansējuma avoti.

☛ Vairāk par finansējuma piesaistīšanu

www.SALTO-YOUTH.net/find-a-tool/346.html vai www.fund-raising.com

CITAS FINANSĒJUMA IESPĒJAS STARPTAUTISKIEM (LAUKU) JAUNIEŠU PROJEKTIEM

- **Eiropas Jaunatnes fonds** (Eiropas padome): www.coe.int/youth/ - finansē starptautiskus jauniešu projektus (minimums 4 Eiropas partneru organizācijas).
- **Eiropas Mobilitātes fonds** (Eiropas padome): www.coe.int/youth/ apmaksā vilciena izdevumus jauniešiem ar ierobežotām iespējām, kuri piedalās starptautiskos projektos.
- **Līderis+** : http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm - palīdz lauku iedzīvotājiem ilgtermiņā uzlabot vietējā reģiona iespējas. Katrai valstij ir noteiktas specifiskas prioritātes. Dažreiz projektos ir akcentēts tieši darbs ar jauniešiem
- **Interreg**: www.interact-eu.net – Interreg projektu finansē Eiropas attīstības fonds. Tā mērķis ir veicināt sociālo vienotību un starptautisku un starpreģionālu sadarbību. Iespējams, ka arī jūsu reģions ir daļa no Interreg projekta.
- **Eiropas Kultūras fonds**: www.eurocult.org – neatkarīga bezpeļņas organizācija, kas veicina kultūras sadarbību Eiropā un finansē kultūras pasākumus (koncerti, teātris,...).
- **Pasaules Bankas** mazo grantu programma vietējām sabiedrībām: www.worldbank.org/smallgrants- Mazo grantu programma ir viena no dažām Pasaules Bankas programmām, kas tieši finansē sabiedriskās organizācijas.
- **Rotarī un Lauvu klubs**: www.rotary.org un www.lionsclub.org – profesionāļu asociācijas, kas dažreiz finansē tādos projektus, kas apmierina sabiedrības vajadzības pasaulē.
- **Vēstniecības un Kultūras institūti**: dažas vēstniecības un kultūras institūti (Britu padome, Gētes institūts,...) ir aktīvi iesaistījušās projektu atbalstīšanā dažādās valstīs..

- **Ziemeļvalstu padome:** www.norden.org finansē dažādus projektus (jauniešu, bērnu), kam ir saistība ar ziemeļvalstīm.
- **Dažādi fondi:** Fondu pārskats tiešsaistē www.fundersonline.org, Eiropas fondu centra iniciatīva www.efc.be. Eiropas fondu centrs veicina un atbalsta finansētājus Eiropā.
- **Sadarbība sociālai atbildībai:** www.csreurope.org- kompānijas, kas atbalsta sociālos projektus un pilsonisko sabiedrību. SSA biedri ir 60 daudznacionālas korporācijas, piemēram, Nokia programma - www.nokia.com/A4254327, kas atbalsta jauniešu attīstības projektus.
- ...
- ☛ Vairāk informācijas par finansējuma iegūšanu un tā izmantošanu atrodama arī www.training-youth.net vai www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/,
- ☛ Informāciju par Eiropas fondiem un programmām varat iegūt arī kontaktējot Eurodesk - www.jaunatne.gov.lv/lv/eurodesk.

ATCERIETIES!

- Nav atļauts izmantot divu Eiropas Savienības fondu finansējumu (piemēram, „Jaunatne darbībā” un Līderis + nauda). Jums ir jāmeklē **līdzfinansējums** no privātiem fondiem vai citām institūcijām.

EIROPAS PROGRAMMA „JAUNATNE DARBĪBĀ”

Programma „Jaunatne darbībā” ir Eiropas Savienības **mobilitātes un neformālās izglītības programma** jauniešiem un tiem, kas strādā ar jauniešiem. Programmas „Jaunatne darbībā” mērķis ir veicināt aktīvu Eiropas pilsonību, jauniešu

līdzdalību, kultūras daudzveidību un jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu.

Programma „Jaunatne darbībā” piedāvā dažādas iespējas jauniešiem **starptautisku projektu organizēšanā**: jauniešu apmaiņas, brīvprātīgais darbs, demokrātijas projekti vai jauniešu iniciatīvas. Programma arī finansē jaunatnes darbinieku aktivitātes, kuru mērķis ir veicināt jauniešu projektu kvalitāti.

Programma „Jaunatne darbībā” ir pieejama **programmas dalībvalstīm**. Tās ir Eiropas Savienības valstis un Norvēģija, Īslande, Lihtenšteina un Eiropas Savienības kandidātvalstis (pašreiz Turcija, bet var pievienoties arī citas). Pastāv arī dažas (ierobežotas) iespējas organizēt projektus ar programmas partnervalstīm (Dienvidaustrumeiropa, Austrumeiropa un Kaukāza reģions, kā arī EuroMed valstis).

Finansējumu var saņemt **dažāda veida projekti**. Finansējuma noteikumi ir balstīti uz vienkāršu vienoto likmju sistēmu, kas ir atkarīga no dalībnieku skaita, aktivitātēm un to ilguma.

- *Jauniešu apmaiņa (kur sanāk kopā starptautiskas jauniešu grupas).*
  - *Jauniešu iniciatīvas (vietējie projekti, kurus organizē jauniešu grupas).*
  - *Demokrātijas projekti (iedrošina jauniešus iesaistīties demokrātijas veidošanas procesā).*
  - *Eiropas brīvprātīgo darbs (jaunieši kā brīvprātīgie strādā citās valstīs).*
  - *Apmācības un atbalsts jaunatnes darbiniekiem (apmācības, darba vizītes, darba ēnošana, studiju vizītes, ...).*
- ☛ Vairāk informācijas par programmu „Jaunatne darbībā” jūs varat atrast **programmas vadlīnijās**, kuras varat lejupielādēt www.jaunatne.gov.lv vai kontaktēties ar Nacionālo aģentūru.

PROGRAMMA „JAUNATNE DRABĪBĀ” UN LAUKU JAUNIEŠI

Programma „Jaunatne darbībā” ir **atvērta visiem jauniešiem**. Ja noteikta jauniešu grupa ar ierobežotām iespējām nav sasniegta, ir jāveic īpaši pasākumi, lai radītu vieglāku pieeju iespējām, ko piedāvā programma „Jaunatne darbībā”.

Jauniešiem no **lauku un ģeogrāfiski izolētām teritorijām** bieži ir mazākas iespējas, salīdzinot ar citiem vienaudžiem, infrastruktūras, informācijas un aktivitāšu trūkuma dēļ. Daudzās Eiropas valstīs jaunieši no izolētām un attālām teritorijām neizmanto programmas „Jaunatne darbībā” iespējas. Šī iemesla dēļ lauku jaunieši ir viena no „**iekļaušanas grupām**”.

Jauniešu ar ierobežotām iespējām **iekļaušana** ir viena no programmas „Jaunatne darbībā” **prioritātēm**. Praksē tas nozīmē, ka starp diviem vienādi labiem projektiem izvērtēšanas komisija dos priekšroku projektam, kas iekļauj jauniešus ar ierobežotām iespējām (pieņemot, ka jūs izskaidrojat, kāpēc iesaistītajiem jauniešiem ir ierobežotas iespējas). Ir arī **citi papildu pasākumi**, kas jauniešiem ar ierobežotām iespējām ļauj vieglāk iesaistīties programmas „Jaunatne darbībā” projektos.

Protams, tie paši „Jaunatne darbībā” **projektu pamatnoteikumi** attiecas arī uz lauku jauniešiem, bet sociālās iekļaušanas projektiem ir iespējams **saņemt papildus atbalstu**, ja tas tiek pamatots.

- **Ārkārtas izmaksas** - ja jums ir papildus izdevumi, strādājot ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām, jūs varat paredzēt šos izdevumus pieteikumā – piemēram, papildus finansējums transportam ģeogrāfiskās izolētības dēļ...
- **Jauniešu apmaiņā** divpusējās apmaiņas ir paredzētas jaunajām organizācijām vai iekļaušanas grupām. Tās ļauj veikt vienkāršāku projektu ar mazāk valstīm un pievērsties citām grūtībām, kas saistītas ar ierobežotām iespējām.
- Jūs varat paredzēt **iepriekšējās plānošanas vizīti**, lai sagatavotos sociālās iekļaušanas projektam kopā ar savu partnerorganizāciju, lai organizētu apmaiņu iespējami labāk, lai apskatītu uzņēmējvalsts infrastruktūru un meklētu risinājumus iespējamām problēmām.
- **Jauniešu iniciatīvu** projektos, ko īsteno paši jaunieši ar ierobežotām iespējām, ir ļauts piesaistīt jaunatnes darbinieku kā atbalsta personu, kad nepieciešams (un paredzēt papildu finansējumu šim cilvēkam).
- **Eiropas brīvprātīgā darba** termiņš ir no 2 līdz 12 mēnešiem. Taču sociālās iekļaušanas projektiem šis periods var būt no **2 nedēļām** līdz pat 12 mēnešiem, ja tam ir noteikti iemesli.
- Pastāv iespēja organizēt **iepriekšējās plānošanas vizīti** kopā ar brīvprātīgo ar ierobežotām iespējām, lai iepazītu uzņēmējorganizāciju un projektu.
- Ja brīvprātīgajam vajag papildus uzmanību, tad finansējumu var paredzēt arī **īpašai atbalsta personai**, pamatojot un norādot tā nepieciešamību pieteikuma formā. Brīvprātīgais var arī būt jaunāks par 18 gadiem (16 vai 17), ja tam ir noteikti iemesli.
- Katra valsts Eiropā ir atšķirīga. Tāpēc katra Nacionālā aģentūra izvērtēs, vai jūsu **prasības ir pamatotas**, paturot prātā jūsu ģeogrāfisko izolētību.
- Vairāk informācijas par Eiropas Komisijas sociālās iekļaušanas stratēģiju - „Iekļaušanas stratēģija programmai Jaunatne darbībā” meklējiet [www.SALTO-YOUTH.net/InclusionStrategy/!](http://www.SALTO-YOUTH.net/InclusionStrategy/)

LAUKU PROJEKTI

PRAKSĒ

IZAICINĀJUMI

LAUKU JAUNIEŠU IESAISTĪŠANA

Kā jūs varat ieinteresēt jauniešus starptautiskās aktivitātēs?

Daudzos gadījumos laukos trūkst sociālo aktivitāšu, īpaši jauniešiem. Nav daudz iniciatīvu, un, ja tādas ir tās ir vietējā līmenī. Starptautiskais līmenis liekas pārāk tāls, svešs un nerasniedzams jauniešiem lauku rajonos. Vai jaunieši vienkārši nav interesēti starptautiskos projektos? Vai ir grūti iesaistīt jauniešus jebkādas aktivitātēs? Kā lauku jaunatnes darbinieks ko jūs varat darīt?

Nodibiniet tiešu kontaktu ar jauniešiem:

- Jūs varat izveidot, cik daudz skrejlapu un plakātu vien jūs gribat, bet tas nebūs pietiekami, lai iesaistītu jauniešus jūsu projektā. Tie sniedz viņiem informāciju, taču personīga aprunāšanās, iespējams, būs daudz vērtīgāka, ja jūs gribat uzzināt, kādas ir jauniešu intereses vai kāpēc viņi nepiedalās projektos.
- Organizējiet atvērto durvju dienas un ieinteresējiet jauniešus ar koncertu, datoru spēļu sacensībām, konkursu ar balvām, ... un tai pašā laikā runājiet par starptautiskiem projektiem.

Dodaties pie jauniešiem!

- Varbūt jūs negribat sasniegt tikai tos jauniešus, kas jau piedalās jūsu aktivitātēs, taču, lai sasniegtu jaunas mērķa grupas, jums ir jādodas tur, kur tās ir.
- Dodaties uz skolām un runājat par jūsu starptautiskajām aktivitātēm, vai, ja mērķa grupas jaunieši parasti ir internetā, atrodiat tad viņus virtuālajā pasaulē.
- Jūs varat viņus pārsteigt arī pēc skolas ar dažādās aktivitātēm. Parādiat, kādas aktivitātes jūs veicat! Organizējiet reklāmas pasākumus!

Ieinteresējiet jauniešus!

- Kad jūs meklējat jaunus dalībniekus aktivitātēm, viņi, iespējams, nav tik ieinteresēti starptautisko projektu izglītības aspektos. Tāpēc pārliecinieties, ka jūs parādāt viņiem arī šī projekta jautro pusi, ne tikai interesantos izaicinājumus.
- Ja jūs veidojat informatīvo materiālu, pārliecinieties, ka jauniešiem tas patīk (vai uzaiciniet viņus veidot informācijas materiālu!) Lietojiet saukļus, ko jaunieši lieto, lietojiet viņu valodu, izmantojiet jaunu traku stilu! Izmantojiet cilvēkus, bildes vai video no citiem projektiem!
- Ja jūsu mērķa grupas ir īpašas, jums nepieciešamas īpašas pieejas (piemēram, lai piesaistītu minoritāšu jauniešus vai jauniešus ar invaliditāti,...) Parādiet jauniešiem, kāpēc projekts ir viņiem piemērots!

Jaunieši nav vientuļa sala

- Jaunieši nav tie, kas vienatnē izlemj, vai piedalīties jūsu (starptautiskās) aktivitātēs vai nē. Tas arī ir atkarīgs no viņu draugiem un ģimenes.
- Jūs varat padomāt, kā pārliecināt ģimenes locekļus par starptautisko projektu ieguvumiem, par Eiropas finansējumu iespējām un to, ka jūs esat pieredzējuši jaunatnes darbinieki, kas iesaista viņu bērnus interesantos projektos.
- Aiciniet tos jauniešus, kas jau ir ieinteresēti iesaistīties jūsu aktivitātēs, paņemt līdzi savus draugus. Vienaudžu kontakti bieži ir ļoti noderīgi.

Vienaudzis vienaudzīm komunikācija

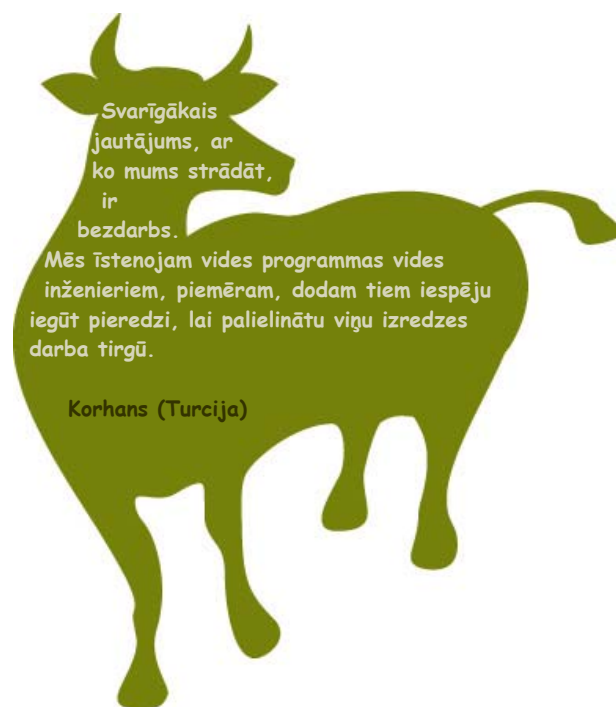
- Tā vietā, lai jaunatnes darbinieks (pieaugušais) mēģinātu iesaistīt jauniešus aktivitātēs, viņi varētu būt atvērtāki, ja informācija nāktu no vienaudžiem. Aiciniet dalībniekus no iepriekšējiem projektiem runāt par savu pieredzi! Tas ir ļoti motivējoši citiem iesaistīties starptautiskajās aktivitātēs.
- Atvediet Eiropas brīvprātīgo no citas valsts uz jūsu jauniešu organizāciju vai uz skolu jūsu rajonā. Viņi var runāt par savu pieredzi un rosināt citus jauniešus domāt par kaut ko līdzīgu.
- Starpkultūru ietekme! Filmējiet vai ierakstiet starptautiskās aktivitātes un starptautiskās jauniešu grupas! Pasniedziet labākajam video balvu jūsu vietējā jauniešu klubā. Ielūdziet visu vietējo sabiedrību uz apbalvošanas ceremoniju.

Projekta organizēšana – soli pa solim

- Ja starptautiski projekti ir kaut kas jauns jūsu pusē, tad, iespējams, cilvēki tam ir jāsagatavo. Organizējiet starptautiskus klubus, lai izskaidrotu, kādas starptautiskas aktivitātes un iespējas eksistē. Organizējiet starptautiskus vakarus ar dažādu kultūru spēlēm, lai jaunieši sajustu, ko tas nozīmē.
  - Jūs varat arī noorganizēt starptautisku deju festivālu, pieaicinot Eiropas Brīvprātīgā Darba brīvprātīgos. Šādi pasākumi varētu padarīt cilvēkus atvērtākus pret citu zemju pārstāvjiem un kultūrām.
  - Ja jūsu rajonā notiek kāds starptautisks jauniešu projekts, mēģiniet iesaistīt arī jūsu lauku jauniešu organizāciju. Labs veids kā to izdarīt varētu būt, kopīga ekskursija. Tā viņi iepazītos ar to, kas ir starptautiskais jauniešu projekts un gūtu motivāciju organizēt ko līdzīgu.
- ☛ Vairāk par lauku jauniešu līdzdalības veicināšanu vietējā un reģionālā līmenī meklējiet www.coe.int/congress/ un www.SALTO-YOUTH.net/Rural/.

KO DARĪT, JA NEVIENA ORGANIZĀCIJA LĪDZ ŠIM NAV VEIKUSI STARPTAUTISKU PROJEKTU?

Bieži mazos ciemos un lauku teritorijās nav organizāciju, kas būtu piedalījušās vai īstenojušas starptautiskus projektus. Pamatā lauku NVO strādā, balstoties uz tradīcijām un risinot vietējos jautājumus u.c. Tas nozīmē, ka jaunieši neiegūst daudz informācijas par iespējamām starptautiskām aktivitātēm un eksistējošajām jaunatnes programmām. Ja jaunatnes darbinieki vai jaunieši nezina neko par starptautiskām iespējām, viņi nekad neorganizēs starptautisku projektu.

Atrodiet „starptautisko misionāru”!

- Kādam no jums ir jānoskaidro viss par starptautiskajām iespējām. Tā kā jūs lasāt šo bukletu, mēs pieņemam, ka jau esat informēti par dažām iespējām.
- Reģistrējieties jums interesējošu starptautisku organizāciju mājas lapās, lai saņemtu informāciju: MIJARC, Eiropas lauku jaunatne (Rural Youth Europe), SALTO un, protams, programmas „Jaunatne darbībā” Nacionālās aģentūras mājas lapā.
- Pārrunājiet starptautiskās iespējas ar cilvēkiem jums apkārt. Piedalieties kādā starptautiskā aktivitātē (piemēram, apmācībās, semināros, studiju vizītēs: www.SALTO-YOUTH.net/Training/) un uzrakstiet rakstu par to vietējā avīzē!

Esiet vispusīgi un radoši!

- Jums nav vienmēr jādara tas pats, ko jau ir darījuši citi. Bez tradicionālās jauniešu apmaiņām, jūs varat organizēt arī apmaiņu starp vietējām ugunsdzēsēju vienībām, organizēt apvienoto orķestru un kora koncertu vai folkloras festivālu, ... (ja jūsu apkārtnē nav jauniešu organizāciju).
- Jūs varat arī organizēt brīvprātīgo darba nometni (www.sciint.org, www.yap.org, www.alliance.network.eu), uzņemt starptautisku jauniešu grupu un dabūt palīgus vietēja bezpeļņas projekta veikšanai.
- Arī neformālas jauniešu grupas var pieteikties programmas „Jaunatne darbībā” finansējuma saņemšanai, tāpēc ne vienmēr ir vajadzīga pieredzējusi starptautiska jaunatnes organizācija, lai izstrādātu starptautisku projektu. Protams, nekas jūs neattur no sadarbības ar eksistējošām organizācijām.
- Mēģiniet atrast pieredzējušus partnerus vietējā līmenī! Lūdziet viņiem dalīties ar savu pieredzi un noderīgiem padomiem. Mēģiniet sadarboties jauna starptautiska projekta izstrādē. Jūs varat lūgt Nacionālajai aģentūrai palīdzēt veidot kontaktus ar citām organizācijām jūsu apkārtnē (www.jaunatne.gov.lv).
- Jūs varat arī piedalīties **kontakta veidošanas semināros**, lai satiktos ar iespējamiem partneriem vai izmantotu izpētes vizītes, lai tuvāk iepazītu nākotnes partnerus. Apskatiet Eiropas apmācības kalendāru www.SALTO-YOUTH.net/Training/.

VALODAS BARJERU PĀRVARĒŠANA STARPTAUTISKAJOS JAUNIEŠU PROJEKTOS

Jauniešiem lauku rajonos nav tik daudz kontaktu ar cilvēkiem, kuri runā svešvalodās, kā jauniešiem pilsētās. Iespējas apgūt un izmantot svešvalodas laukos ir ierobežotas. Tas bieži nozīmē, ka lauku jaunieši valodas prasmes nav labas, un tas var būt šķērslis, lai piedalītos starptautiskos projektos. Tad kā lai iesaista lauku jauniešus starptautiskā projektā?

Vai izvairīties no svešvalodām?

- Ja organizējat starptautisku jauniešu apmaiņas programmu, un jūsu grupa baidās no valodas barjeras uzliktajiem šķēršļiem, izvēlēties valsti, kurā runā Jums saprotamā valodā.
- Nekas nevar jūs atturēt piedalīties starptautiskās jauniešu aktivitātes, kur darba valoda ir vietējā valodā. Projektā var būt ārzemnieku grupas, kas runā jūsu valodā (piemēram, emigranti no jūsu valsts).
- Jūs varat piesaistīt tulkus. Tas izslēdz iespēju jauniešiem runāt citas grupas valodā un ierobežo spontānu mijiedarbību.
- Nenovērtējiet par zemu arī neverbālo komunikāciju. Ne vienmēr ir jārunā, var arī zīmēt, sportot, muzicēt...

Svešvalodu uzlabošana

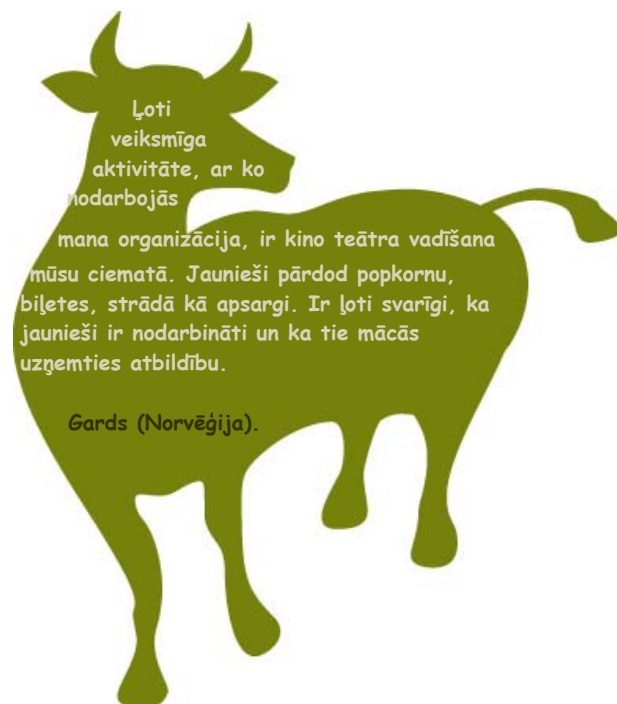
- Iespējams, jūsu mērķis ir ieinteresēt jauniešus svešvalodu apgūvē. Sāciet ar to, ko viņi jau zina.
- Piedāvājiet dalībniekiem valodu kursus pirms projekta vai iedodiet publikācijas svešvalodā, lai jauniešiem ir lielāks kontakts ar valodu!
- Organizējiet aktivitātes, kur jauniešiem ir nepieciešamas svešvalodas zināšanas: klausieties mūziku, sarakstieties ar partneru grupu, iegūstiet jauniešu žurnālu no partnervalsts un novērtējiet, cik daudz no tā jūs saprotat.
- Ja ir zināms kāds no partnervalsts, kurš jau dzīvo vietējā sabiedrībā (Eiropas brīvprātīgais, apmaiņas students), jūs varat organizēt neformālas sarunas kafejnīcā ar šo personu un jauniešu grupu.
- Valodu var apgūt, arī izmantojot internetu. Ir daudzi kursi, forumi, čati utt.

Darbojieties soli pa solim!

- Ir svarīgi neizbiedēt cilvēkus ar grūtiem valodu kursiem, kuru mērķis ir tikai valodas apgūšanu. Sāciet ar jau esošo zināšanu atsvaidzināšanu un izmantojiet dažādas aktivitātes, iesaistot valodu, kuru izmantosiet projektā.
- Sāciet ar apmaiņu, kur visi ir vienādā līmenī un runā svešvalodās.
- Ieplānojiet laiku un aktivitātes, kuru laikā jaunieši var atpūsties no runāšanas un domāšanas svešvalodās. Tas var būt kāds uzdevums tikai nacionālajai grupai vai aktivitāte, kur nav jāizmanto valoda – sports, mūzika.
- Starptautiskas aktivitātes var motivēt cilvēkus apgūt svešvalodas, palīdziet jauniešiem atrast valodu kursus arī pēc projekta.

Radiet vidi, lai runātu!

- Bieži cilvēkiem nav drosmes runāt, tāpēc ir svarīgi radīt atmosfēru, kur viņi jūtas droši runāt.
- Rādiet labu piemēru un kļūdieties arī savā runā! Tā arī citi cilvēki jutīsies drošāk par savām valodas prasmēm. Pasakiet dalībniekiem, ka valoda ir tikai rīks un tai nav jābūt perfektai. Nesmejieties par citu cilvēku valodas kļūdām! Esiet saprotoši pret cilvēkiem, kuriem ir vajadzīgs ilgāks laiks, lai atrastu pareizos vārdus.
- Vairāk strādājiet mazās grupās! Mazās grupās kļūdoties ir „vieglāk”. Jo labāk cilvēki viens otru pazīst, jo labprātāk viens ar otru sarunāsies.

- Dodiet jauniešiem palīgrīkus, ko izmantot diskusijās: vārdnīcas ar pamatvārdiem un izteikumiem. Jūs varat pat paši izveidot šādas vārdnīcas. Varat izveidot vārdnīcu arī uzdevuma laikā.
- Veiciet pasākumus tiem, kas nejūtas droši izmantot svešvalodas – piemēram, salieciet grupā kopā jaunieši ar labām valodas prasmēm un ne tik labām, lai viņš varētu palīdzēt ar tulkošanu.

- ☛ Dažas Nacionālās aģentūras organizē kursus, kas iedrošina lietot angļu valodu. Vairāk informācijas Eiropas apmācību kalendārā:

www.SALTO-YOUTH.net/Training/

Komunikācija ir divpusēja

- Grupai, kurai ir laimējies, ka darba valoda ir arī viņu dzimtā valoda, tomēr arī ir jāpiepūlas. Bieži arī viņiem ir komunikāciju grūtības, jo viņi bieži runā pārāk ātri vai dialektā, vai izmanto vārdus, kuri ir pārāk sarežģīti. Jums ir jāparāda šīm grupām, ka arī viņiem ir jācenšas pielāgot savu valodu, lai pārējie varētu saprast.
- Organizējiet regulāras novērtēšanas tikšanās ar dalībniekiem, lai redzētu, kā tiek pārvarētas valodas grūtības, un apzinātu iespējamās komunikācijas problēmas nākotnē.

Neverbālās komunikācijas spēks

- Savā starptautiskajā projektā jūs varat izvēlēties metodes, kurās iesaistīta ne tikai runa, bet gan arī redze, smarža, tauste... Dodiet priekšroku interaktīvām un radošām metodēm!
- Jūs varat organizēt ķermeņa valodas darbnīcas un iedrošināt dalībniekus izmantot neverbālo komunikāciju. Iespējams, jūsu mērķis ir ieinteresēt jauniešus svešvalodu apguvē. Sāciet ar to, ko viņi jau zina.
- Piedāvājiet dalībniekiem valodu kursus pirms projekta vai iedodiet publikācijas

KĀ MĒS SAZINĀMIES

= 50%
ķermeņa valoda
(acu kontakts,
žesti, mīmika).

= 40%
tonis, ātrums,
skaļums,
entuziasms.

= 10%
saturs
(kas ir pateikts – ko
cilvēki dzirdēja).

Piedāvājiet dalībniekiem valodu kursus pirms projekta vai iedodiet publikācijas

- ☛ Ja esat ieinteresēti komunikācijā par starptautiskiem projektiem, ielūkojaties - www.SALTO-YOUTH.net/GoingInternacional/ .
- ☛ Valodu mācīšanas metodes - www.training-youth.net vai www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/ .

Vietējās sabiedrības iesaistīšana un izmaiņšana

Starptautisks projekts nedaudz var mainīt mentalitāti

Jaunieši, ar kuriem strādājat nedzīvo uz „salas”. Sevišķi laukos cilvēkiem ir ciešas saites ar ģimeni un vietējo sabiedrību. Visi pazīst visus, un pastāv liela sociālā kontrole. Tā var būt arī pozitīva, ja cilvēki ir saliedēti un viens otru atbalsta. No otras

puses – tradicionāla domāšana var traucēt tiem jauniešu projektiem, kuri tiecās pēc pārmaiņām. Ģimenes var neatļaut bērniem doties uz ārzemēm piedalīties starptautiskos projektos. Vecāki var baidīties, ka tad bērni vairs neatgriezīsies laukos. Ko jūs varētu darīt ar uztrauktiem, vecākiem un aizdomu pilniem ciema iedzīvotājiem?

Iegūstiet cieņu ar darbu, ko veicat!

- Ir pilnīgi saprotami, ka vecāki negrib laist savus bērnus uz ārzemēm ar kādu jauniešu grupu. Tāpēc jaunatnes darbiniekam ir svarīgi parādīt, kāpēc tas tiek darīts. Parādiet vecākiem, ka šīs aktivitātes var bagātināt bērnu pieredzi, un tas var nākt par labu visai vietējai sabiedrībai. Šajā darbā jums var palīdzēt 18.lapaspusē uzskaitītie ieguvumi.
- Varat pastāstīt vecākiem par pozitīvajiem piemēriem, par ieguvumiem no uzturēšanās ārzemēs un par pieredzi, kas var dot iespēju iegūt labāku darbu, uzlabot valodas prasmes un veicināt jauniešu aktivitāti. Mājas vizīte, sarunas uz ielas, veikalā, bārā arī var palīdzēt šajā darbā.
- Iegūstiet vecāku un sabiedrības uzticību. Parādiet, ka zināt, ko darāt ar viņu bērniem un ka jums ir nepieciešamās prasmes un iemaņas.
- Parādiet, ka veiksiet projektu profesionāli, regulāri komunicējot ar vecākiem par notiekošo. Varat arī mēģināt iesaistīt vietējo sabiedrību projekta īstenošanā (piemēram, finansējuma piesaistīšanā).

Šādā veidā viņi var pieredzēt, pirmkārt, kā jūs strādājat un arī jauniešu entuziasmu.

- Dažreiz vecāki ir tendēti vairāk uzticēties cilvēkiem vai dokumentiem, kuriem ir nozīmīgāks „statuss”. Lai ar vecākiem runā vecākais un nopietnākais jaunatnes darbinieks (uzvalkā un kaklasaitē?). Parādiet jūsu programmas „Jaunatne darbībā” līgumu vai varbūt rakstu par jūsu projektu kādā avīzē...
- Iegūstiet cieņu to nezaudējot! Izvairieties no situācijām, kas varētu parādīt jūsu jauniešu organizāciju vai projektu negatīvā gaismā (piemēram, nedaudz piedzerties ballītē, nepareizi izlietot naudu, sūdzības par bērniem, nereaģēt uz problēmām,...).
- Vairāk par jūsu projekta redzamību un jūsu projekta rezultāta izplatīšanu bukletā „Radīt vilņus”- kā radīt lielāku ietekmi ar jūsu jauniešu projektu – http://www.jaunatne.gov.lv/lv/mekle_padomu

Strādājiet ar stereotipiem un izmainiet mentalitātes

- Mazām sabiedrībām ir tendence ievērot tradīcijām. Ciematā visam ir sava kārtība un lielākā daļa cilvēku vēlas, lai tas tā netiktu mainīta. Apvienojumā ar spēcīgu sociālo kontroli jūs iegūstat ierobežotu vidi. Tāpēc jums jāatrod vidusceļš - cienot tradicionālās vērtības, veidojiet projektu, kura mērķis ir izmainīt kaut ko nelielu vai kas mudina darīt citādāk atsevišķas lietas (piemēram, doties uz ārzemēm).
- Komunicēt par savu projektu un, jūsu rīcības motivāciju, ir ļoti svarīgi. Parādiet savas aktivitātes plašākā kontekstā: parādiet, ka citi (cienījami) cilvēki domā un dara to pašu, piemēram, premjerministrs arī piedalījās jauniešu projektos, kad bija jauns, ka jauniešu apmaiņa ir daļa no sociālajā studijām utt.

- Iesaistiet vietējās sabiedrības svarīgās personas, piemēram, mēru, mācītāju vai skolotājus. Parādiet, kā šie cilvēki atbalsta to, ko jūs darāt, piemēram, sapulcēs vai tikšanās ar medijiem. Ja viņi jūs un jūsu mērķus atbalsta, citi vietējās sabiedrības cilvēki arī jūs atbalstīs.
- Jūsu ciema iedzīvotāji vairāk jūs atbalstīs, ja arī viņiem kaut ko piedāvāsiet. Uzaiciniet viņus piedalīties projektā, lai arī viņi izjūt starptautiskās dimensijas garšu! Izdariet kaut ko vērtīgu, no kā iegūst visa sabiedrība (piemēram, sakopiet pludmali). Tā cilvēki jūs cienīs vairāk.
- Radiet redzamus sava starptautiska jauniešu projekta produktus, piemēram, filmu, teātra izrādi vai veidojiet projekta mājas lapu! Prezentējiet to, cik vien iespējams vairāk cilvēkiem. Izmantojiet vietējo radio, televīziju, avīzes.
- Ja cilvēkiem ir aizspriedumi vai stereotipi par partnervalstīm, ar kurām sadarbojaties, jūs varat savest tos kopā, lai viņi viens otru iepazītu. Tas var notikt ciema ballītēs, sapulcēs vai uzņemot ārvalstu jauniešus vietējās ģimenēs....
- Aizspriedumi zūd, ja ir pozitīva pieredze. Cilvēku uzskatus nevar mainīt piespiedu kārtā. Ļoti iespējams, ka var notikt tieši pretēja reakcija – spiediens noved tikai pie lielākiem aizspriedumiem. Tāpēc, ja cilvēkiem ir brīva izvēle, izmaiņas domāšanā ir paliekošākas.
- Jūs varat izmantot arī „dzīvās bibliotēkas” metodi. Cilvēki no citām valstīm uzaicināti kā „dzīvās grāmatas” uz vietējo festivālu, ballīti vai pilsētas svētkiem. Vietējie iedzīvotāji var ar viņiem aprunāties, uzdot jautājumus par viņu dzīvi, par noteiktām tēmām. Nezināmais kļūst zināms, un stereotipi kļūst mazāki.
- ☛ Vairāk par darbu ar aizspriedumiem un stereotipiem meklējiet materiālā www.alldifferent-allequal.info vai www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/ !
- ☛ Vairāk par „Dzīvajām bibliotēkām” rakstā „Nespried par grāmatu pēc tā vāka!” Rokasgrāmata „dzīvo bibliotēku” organizēšanā” (2005). Grāmatu varat pasūtīt <http://book.coe.int/>

Lepnums par vietējo mantojumu

Kā panākt, ka jaunieši paliek laukos, un novērst „smadzeņu” aizplūšanu?

Par smadzeņu aizplūšanu sauc fenomenu, kurā jaunieši aiziet no laukiem, lai meklētu labākas karjeras iespējas, izglītības iespējas, izmēģinātu laimi pilsētās. Daudzi jaunieši uzskata dzīvi laukos kā šķērsli, nevis kā veiksmi. Viņi nav lepnī par savām saknēm. Vai ir kaut kas, ko jūs kā jaunatnes darbinieki varat darīt?

Apzināts lēmums ir labs lēmums

- Lauki nav labāki par pilsētām, bet arī pretējs apgalvojums ir patiess. Lai arī daudzi jaunieši redz pilsētās iespējas un vietas, kas bagātas ar aktivitātēm, tas ir tāpat kā pilsētnieki redz laukus kā romantisku idili. Cilvēkiem ir dažādas vēlmes, bet viņi nespēj izdarīt izvēli, līdz nav izzinājušu abas iespējas.
- Jaunatnes darbinieki var palīdzēt jauniešiem izvērtēt abas iespējas, plusus un mīnus. Jaunieši parasti akcentē negatīvo lauku dzīvi un pārvērtē pilsētas dzīves iespējas. Jūs varat veikt dažādus pasākumus, lai to mainītu. Veiciet uzdevumu - plusi un mīnusi - sarindojat visas pozitīvās lauku dzīves puses uz papīra lapas vienas puses un negatīvās uz otras puses. Tas palīdzēs cilvēkiem apzināties argumentus par un pret palikšanu vai aizbraukšanu.
- Atcerieties: nevar mainīt cilvēku domāšanu piespiedu kārtā! Tas ir acīm redzami, ja mēģināsit jauniešus ietekmēt, viņi vēlēšies darīt visu pretēji. Jūs esat brīdināti!

Radiet jauniešiem iespējas!

- Ja vēlaties, ka jaunieši paliek laukos un nedodas uz pilsētām, jums jānodrošina laukos to, ko jaunieši meklē pilsētās un jāmēģina izvairīties no apstākļiem, kas liek jauniešiem aizbraukt.

- Daudzi jaunieši dodas uz pilsētām, lai mācītos, un nekad neatgriežas laukos. Ja būtu vairāk vietējo iespēju mācīties (ar līdzīgu vai labāku kvalitāti), tad būtu mazāk iespēju, ka viņi aizbrauktu. Jūs varat padomāt par tālmācību vai profesionālo izglītību vietējā amatnieka vai biznesmeņa vadībā.
- Ja jaunieši vēlas doties prom no laukiem, jo laukos nav brīvā laika pavadīšanas iespējas, jūs varat to mainīt, piedāvājot interesantas jaunatnes darba aktivitātes. Jo vairāk jaunieši ir iesaistīti jaunatnes darbā, jo vairāk iemeslu tiem atgriezties pie tā, kad vien tas ir iespējams. To aktīva iesaistīšana jauniešu organizācijās, dod tiem piederības un nozīmības sajūtu.
- Līdzīgi ir arī ar vietējo sabiedrību - ja jaunieši varēs ietekmēt dzīvi ciemā, padarīt to labāku un atbilstošāku savām vajadzībām un vēlmēm, tad viņi pie tā strādās un daudz mazāk domās par aizbraukšanu. To var panākt ar aktīvām lauku jauniešu organizācijām, jauniešu parlamentu vai ar vietējā politiķa konsultācijām un piedalīšanos. Tā jaunieši jutīsies atzīti un viņu vēlmes būs sadzirdētas.
- Ja nav pietiekami sporta aktivitātes, jūs varat organizēt vairāk sporta aktivitātes svaigā gaisā, kā, piemēram, slēpošana, skriešana, riteņbraukšana, peldēšana, ...
- Ja jaunieši redzēs sev nākotni laukos, viņi, iespējams, nepametīs laukus. Darba iespējas un mājokļu jautājums ir ļoti svarīgs. Protams, tas nav jaunatnes darbinieka pienākums radīt darba vietas un celt mājas, bet jūs varat iedrošināt to darīt vietējās varas pārstāvjus.
- Varat veikt aktivitātes, kas saistītas ar jauniešu sakņu apzināšanu, kaut kas var darīt tos lepnus par savu izcelsmi. Jūs varat organizēt jauniešu apmaiņu, kuras tēma ir „mani lauki”(projekta piemērs 68.lapaspusē). Kad jaunieši var salīdzināt savu dzīves realitāti ar citu jauniešu realitāti, viņi vairāk apzinās savas vides pozitīvās puses un relatīvi augsto lauku dzīves kvalitāti.

- Svarīgs jautājums ir arī jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā vietējā līmenī. Informāciju par instrumentiem darbā ar jauniešiem, lai veicinātu viņu līdzdalību, meklējiet - www.coe.int/congress/ vai www.SALTO-YOUTH.net/rural/ !

TRANSPORTA UN MOBILITĀTES JAUTĀJUMU RISINĀŠANA

MĒS ESAM PĀRĀK TĀLU NO VISA! KĀ MĒS VARAM NOORGANIZĒT TRANSPORTU?

Ierobežota transporta pieejamība var būt liels šķērslis lauku jauniešiem, kuri gribētu piedalīties starptautiskā projektā. Ja nepastāv gandrīz nekāda sabiedriskā transporta sistēma, ir grūti būt mobilam (ja vien jauniešu vecākiem nav pašiem sava mašīna). Pat, ja ir pieejams sabiedriskais transports vai kāds var jūs aizvest, lielais attālums braukāšanu padara par dārgu un laikietilpīgu procesu. Kā to risināt?

Esi radošs un izmanto iespējas, kuras ir pieejamas

- Lai varētu nonākt uz jūsu starptautiskā projekta vietu, jums ir jānoorganizē transports uz notikumu vietu. Ja nav pieejams sabiedriskais transports, jūs varat izmēģināt citas alternatīvas: varat sarunāt ar vietējo autobusu kompāniju, ka tie kļūst par jūsu sponsoriem, varbūt vietējai pašvaldībai ir skolas autobuss, ko varētu izmantot, padomājiet par organizācijām, kurām varētu būt pašiem savs transports (koris, sporta klubs,...). Varbūt var izmantot vecāku transportu.
- Lai jaunatnes apmaiņas laikā nonāktu no punkta A uz punktu B, daudz lētāk varētu būt organizēt alternatīvu transportu – velosipēdus, motociklus, laivas, zirgus, traktorus,... Un tas ir daudz jautrāk nekā gaidīt autobusu. Jūs varat iet arī kājām un baudīt dabu, palikt uz nakti kādā siena šķūnī vai fermā.

Atrodiet papildus naudu transportam un ceļošanai!

- Ja jums ir nepieciešams izmantot transporta pakalpojumus, tad tam ir vajadzīga arī nauda. Paredziet šo naudu budžetā.
- Programmas „Jaunatne darbībā” finansējums (47.lpp.) parasti sedz 70% no transporta izdevumiem, tāpēc jums būs jāatrod trūkstošie 30% kaut kur citur. Dažas organizācijas lūdz dalībniekus pašus segt šīs izmaksas, bet jūs varat arī meklēt papildus finansējuma avotus (45.lpp.). Varbūt vietējā padome var jūs atbalstīt. Arī vecāki un vietējās firmas var kaut ko ziedot un atbalstīt jūsu aktivitātes.
- Jūs varat veikt dažādas finansējuma vākšanas aktivitātes: organizēt ballīti, pārdot kūkas, mazgāt mašīnas, palīdzēt lauku darbos... Ir tūkstošiem veidu, kā dabūt papildus finansējumu. Apskatiet SALTO rokasgrāmatu www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/ vai datu bāzi www.fund-raising.com !
- Ja veidojat programmas „Jaunatne darbībā” projektu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām un varat uzskatāmi pierādīt, ka viņi nevar nosegt 30% no ceļa izdevumiem, jūs varat norādīt papildus transportu izdevumus pie ārkārtas izmaksās.
- Padomājiet arī par dažādu cilvēku maksātspēju. Dažiem pārticīgiem jauniešiem nevarētu būt problēmas nosegt 30% no starptautiskās biļetes izmaksām, bet jauniešiem no trūcīgām un lielākām ģimenēm tā varētu būt problēma. Jūs varat piesaistīt papildus līdzekļus šiem dalībniekiem.
- ✦ **Solidaritātes fonds jauniešu mobilitātei** (Eiropas Padome) sponsorē starptautiskas vilciena biļetes jauniešu grupām ar ierobežotām iespējām: www.coe.int/youth/

Esi aktīvs – Uzdevums!

Apgalvojumu uzdevums par lauku izaicinājumiem un starptautisko projektu piemērošanu vietējām vajadzībām.

Sagatavojiet istabu ar līniju, kas sadala to divās daļās (uzzīmēta ar krītu, līmlenti,...). Vienā istabas pusē novietojiet zīmi „Nē” un otrā pusē zīmi „Jā”.

Pirmais solis:

Skatī nolasiet apgalvojumus. Ja atbilde ir „Jā”, tad dalībnieku pārvietojās uz attiecīgo istabas daļu; ja atbilde ir „Nē”, tad uz pretējo daļu. Pajautājiet dažādiem dalībniekiem, kāpēc viņi izvēlējās vienu vai otru atbildi? Kāda ir viņu pieredze?

Kādi ir viņu argumenti?

Izvērsiet diskusiju, prasot dalībnieku viedokli no abām pusēm. Ja dalībnieki diskusijas laikā maina savu viedokli, tie var pāriet uz attiecīgo istabas pusi. Jūs varat pajautāt, kas lika viņiem mainīt viedokli. Iedrošiniet visus izteikties, pat klusos dalībniekus!

Iespējamie apgalvojumi (varat izveidot arī savējos):

- Jaunieši laukos nav ieinteresēti starptautiskās aktivitātēs.
- Starptautiski projekti palīdz jauniešiem palikt viņu ciematos.
- Lauku jauniešu vecāki nevēlas, lai viņu bērni piedalās brīvprātīgā darba programmās, jo uzskata, ka bērni neatgriezīsies vietējā sabiedrībā.
- Svešvalodu zināšanu trūkums attur lauku jauniešus no piedalīšanās starptautiskos projektos.
- Starptautiska jauniešu apmaiņa biedē lauku sabiedrību un var palielināt ksenofobiju.
- Reģionālie projekti ir lietderīgāki, lai risinātu lauku problēmas, nekā starptautiskie projekti.

Otrais solis:

Diskusiju beigās vadītājs nobeidz uzdevumu ar sekojošiem jautājumiem:

- Ko jaunieši iegūtu no kontaktiem ar jauniešiem ar līdzīgu dzīvi laukos citā valstī?
- Kā jaunatnes darbinieks vari izmantot starptautiskas jauniešu aktivitātes?
- Kā programma „Jaunatne darbībā” var palīdzēt atrisināt problēmas un izaicinājumus, ar kurām saskaras jaunieši un jaunatnes darbinieki laukos?

Trešais solis:

Iedrošiniet dalībniekus izteikt argumentus par labu starptautiskiem projektiem laukos. Atzīmējiet tos! Šie argumenti var palīdzēt jaunatnes darbiniekam iegūt motivāciju starptautiska projekta īstenošanai laukos. Jūs varat iepazīstināt arī vecākus, vietējās varas pārstāvjus ar šiem labajiem argumentiem.

- Ieskaties arī sadaļā „Kāpēc iesaistīties starptautiskos projektos ar lauku jauniešiem?-Ieguvumi” (18.lpp). istabu ar līniju, kas sadala to divās daļās (uzzīmēta ar krītu, līmlenti,...). Vienā istabas pusē novietojiet zīmi „Nē” un otrā pusē zīmi „Jā”.

LAUKU PROJEKTI

PIEMĒRI

Šajā sadaļā ir apkopoti daži no daudzajiem lauku projektu piemēriem. Mēs gribam dot pārskatu par dažāda veida projektiem (jauniešu apmaiņu, Eiropas brīvprātīgo darbu, jauniešu iniciatīvu), kas saskaras ar dažādiem izaicinājumiem un ir saņēmuši dažādu finansējumu.

- ☛ Paldies visiem, kas ir atsūtījuši projektu piemērus, atvainojamies tiem, kuru projektu piemēri nav publicēti šajā bukletā vai ir saīsināti bukleta ietilpības dēļ.

„Sociālā iekļaušana caur lauku jauniešu projektiem – labākās Eiropas prakses”

Apmācību un sadarbības tīkla veidošanas projekts – seminārs

Koordinējošā organizācija: MIJARC Eiropa

Par ko bija projekts?

Seminārā sanāca kopā lauku jaunatnes darbinieki ar mērķi apmainīties ar viedokļiem, idejām un labas prakses par tēmu „Jauniešu līdzdalība lauku reģionu ilgtspējīgā attīstībā”. Projektā tika apskatīti dažādi jautājumi – ilgtspējīga attīstība, lauku jauniešu līdzdalība, Eiropas pilsonība. Katrs dalībnieks pievienojās vienai no trim grupām, lai diskutētu un atrastu kopīgu nostāju minētajos jautājumos. Galvenais mērķis bija iedrošināt organizācijas strādāt pie jautājuma par jauniešu līdzdalību lauku attīstībā. Attīstot jaunatnes darbinieku zināšanas šajā laukā, mēs ticam, ka viņi spēs uzsākt jaunus projektus vai iegūt jaunus sadarbības partnerus, kas palīdzētu uzlabot ikdienas dzīvi laukos. Mēs domājam, ka šo mērķi sasniedzām, lai gan darbs joprojām turpinās. Šī ir tikai daļa no ilgtermiņa projekta „Izmaini ciemu-izaicini sevi!”, kas ir sadarbības projekts starp organizācijām „Eiropas Lauku Jaunatne” un „MIJARC Eiropa”.

Vairāk informācijas meklējiet: www.mijarc.org/europe !

„Mūsu ciemi ir tik skaisti, jo tie ir mūsu ciemi!”

Daudzpusēja jauniešu apmaiņa (sadarbība ar kaimiņu valstīm)

Koordinējošā un uzņēmējorganizācija: Jauniešu noziedzības prevencijas padome - SPPMD, FYRO Maķedonija.

Kā atradāt partnerorganizācijas?

Es satiku partnerus no Francijas, Somijas, Spānijas, Latvijas un Turcijas SALTO apmācībās lauku jaunatnei (Turcija, 2007), kur sākām attīstīt šī projekta ideju. Mēs pieaicinājām vēl četrus partnerus no Dienvidu austrumu Eiropas reģiona: Horvātiju, Serbiju, Bosniju - Hercegovinu un Melnkalni.

Kā tikāt galā ar potenciālajām valodas grūtībām?

Mēs zinājām, ka angļu valodas zināšanas šī reģiona jauniešiem nav ļoti labas. Mēs ieplānojām 2 mēnešu sagatavošanos katrā valstī, izspēlējot dažādas situācijas ar dalībniekiem, piemēram, iepazīšanās, iepirkšanās vietējā tirgū, pusdienas ģimenē. Apmaiņas sākumā mēs iecerējām valodas spēli, lai „lauztu ledu” un veicinātu komunikāciju ne tikai starp dalībniekiem, bet arī ar maķedoniešu ģimenēm, kurās dalībnieki dzīvos. Dalībniekiem tika izdalītas lapiņas ar maķedoniešu vārdiem un izteikumiem un dalībnieki bija aicināti apgūt tos pēc iespējas vairāk. Mēs plānojām organizēt viktorīnu par cilvēku valodas zināšanām un apmaiņas beigās apbalvot dalībniekus ar vislabākajām maķedoniešu valodas un tradīciju zināšanām.

Kā dalījāt dalībniekus grupās?

Katra nacionālā grupa sagatavoja teātra uzvedumu, poēmu vai citu audiovizuālu priekšnesumu, kas prezentēja viņu lauku ikdienu. Dalībnieki arī gatavoja ēdienu mazās jauktās grupās, kuras vadīja viens līderis. Tā viņi uzlaboja savas starpkultūru un valodas prasmes. Viņiem bija jāiet iepirkties, lai iemācītos dažādas valodas un paražas. Pirmās trīs dienas grupa palika hostelī, lai izveidotu labu grupas atmosfēru. Vēlāk dalībnieki palika mazās grupās maķedoniešu ģimenēs dažādos lauku ciematos un tikās tikai vakara programmas laikā.

„Lauku dzīves veids II”

Daudzpusēja jauniešu apmaiņa.

Uzņēmējorganizācija: Landjugend Niederosterreich – Austrija (Austrijas Lauku Jaunatnes reģionālā nodaļa)

Kādas bija galvenās atziņas un ieguvumi no apmaiņas?

Apmaiņas laikā mēs strādājām dažādās radošās darbnīcās ar trīs jautājumiem: alternatīvā enerģija, migrācija, reģionālā attīstība. Dalībnieki apsprieda situāciju dažādās valstīs un izveidoja rīcības plānu par situācijas uzlabošanu. Grupas prezentēja savus rezultātus noslēguma vakarā, kas piesaistīja daudz vietējo iedzīvotāju uzmanību.

Kā jūs risinājāt komunikācijas un valodas grūtības?

Darba valoda bija angļu valoda. Kad sadalījām dalībniekus pa grupām, mēs skatījāmies, lai grupā ir divi dalībnieki no vienas valsts, lai tie varētu palīdzēt viens otram ar tulkošanu.

Vēl mums katru vakaru bija dienas novērtēšana, lai redzētu, vai dalībnieki jūtas ērti grupā, vai nav kādas problēmas un kā tās novērst.

Kādi bija izdevumi? Kā jūs finansējāt un līdzfinansējāt apmaiņu?

Mēs pieteicāmies uz 21000 eiro finansējumu Eiropas Savienības programmā „Jaunatne” („Jaunatne darbībā” priekštecis). Mums bija privātie sponsori, un mēs izmantojām arī organizācijas resursus.

Kā atradāt partnerorganizācijas?

Mēs veidojām kontaktus ar organizācijām vairāku gadu garumā, piedaloties apmācībās un studiju vizītēs par Eiropas Lauku Jaunatnes un programmas „Jaunatne” aktivitātēm Austrijā, Polijā, Anglijā. Katrs no Austriešu dalībniekiem nodibināja jaunus kontaktus un draudzību šajās aktivitātēs, kas vēlāk noveda pie veiksmīga jauniešu apmaiņas projekta - Lauku dzīves veids I un Lauku dzīves veids II, kas ir turpinājums pirmajam projektam.

Vairāk informācijas www.noelandjugend.at un www.landjugend.at

„Lauku paparaci”

Starptautiska jauniešu iniciatīva

Koordinējošā organizācija: Obre't'ebre, Spānija.

Kā radās projekta ideja?

Šī ideja dzima SALTO apmācībā lauku jaunatnes darbiniekiem Turcijā 2007. gadā, un projekta dalībnieki arī ir no šīm apmācībām. Mēs iesniedzām starptautisku jauniešu iniciatīvu Spānijas Nacionālajā aģentūrā. Šobrīd gatavojamies plānošanas vizītei. Mūsu jaunieši domā par ballītes organizēšanu šīs vizītes sakarā. Viņi ir lielā sajūsmā un vēlas nosvinēt partneru atbraukšanu tradicionālā veidā - ar buļļiem.

Kāds ir projekta saturs, un kādi ir paredzēti sagatavošanās pasākumi?

Mēs sadalīsim atbildības un pienākumus. Bet galvenais - mēs viens otru vairāk iepazīsim. Šobrīd daudzi mūsu jaunieši mācās angļu valodu un ir priedīgi uzņemt mūsu partnerus. Tas būs liels notikums - tā ir pirmā ES finansētā starptautiskā jauniešu aktivitāte mūsu ciematā un reģionā.

Par ko ir projekts?

Projekts ir par interneta galerijas izveidi piecās valstīs. Katru mēnesi visas lauku jauniešu grupas uzņems foto attēlus saskaņā ar mēneša tēmu, kuras tiks ielādētas galerijā. Jauniešiem būs iespējas balsot par labāko attēlu. Labākie foto attēli tiks izdrukāti un izstādīti izstādē. Šī būs ceļojošā izstāde, kas būs apskatāma visās piecās dalībvalstīs. Ja viss ies labi, tad vienlaikus ar izstādi mēs nākamvasar organizēsim jauniešu apmaiņu Polijā.

Vairāk informācijas: www.obretebre.org

„Lauku „Virziens → jauniešu centrs”

Jauniešu iniciatīva

Organizācija: FARMA, Polija

Projekta īstenotāju grupa sastāv no 10 jauniešiem. Trīs galvenie iniciatīvas mērķi ir:

- Izveidot jauniešu centru. Mums izdevās iegūt telpas, taču ne īpaši lielas. Lai nu kā, ir svarīgi, ka jauniešiem ir sajūta, ka tiem ir pašiem sava vieta. Mēs organizējam dažādas darbnīcas. Mums ir ap 50 dalībnieku.
- OTU festivāls. - jauniešu kultūras festivāls. Bez jaunajiem mūziķiem, fotogrāfiem u.c. šeit piedalījās arī simtiem jauniešu un bērnu.
- Jaunatnes informācijas dienests internetā. Mēs pie tā šobrīd strādājam un organizējam apmācības jauniešiem, kā vadīt šādu dienestu. Būs ap 10 jauniešiem, kuri strādās ar šo mājas lapu.

Kas finansēja Jūsu projektu?

Galvenais finansētājs bija programma „Jaunatne”, kā arī brīvprātīgais darbs un dažādi bez maksas pakalpojumi, piemēram, mums nav jāmaksā par mājas lapas uzturēšanu, kā arī daudzas lietas festivālam mēs īrējām bez maksas. Mūsu laukos ir daudz vieglāk iegūt bezmaksas pakalpojumus nekā naudu mūsu bankas kontā.

Kā Jūs piesaistījāt vietējo sabiedrību un varas pārstāvjus?

Pēc pagājušā gada vēlēšanām viss ir mainījies. Vietējās varas pārstāvji vairs neredz mūs kā partnerus, bet vēlas mūs izmantot savu politisko mērķu sasniegšanā. Šobrīd mēs skatāmies atturīgi uz sadarbību ar vietējās varas pārstāvjiem.

Mūsu organizācijai ir divu gadu pieredze, un daudzas vietējās institūcijas vēlētos ar mums sadarboties. Sākums bija grūts, bet tagad tās redz, ko esam paveikuši un ka esam labi partneri.

Attiecībā uz vietējo sabiedrību, pirmkārt, mēs vēlējamies piesaistīt aizvien vairāk vietējos jauniešus, un mūsu veiksmes pamatā bija fakts, ka mūsu organizāciju arī veido jaunieši. Daudzi jaunieši redzēja, ka viņu skolas biedri organizē projektus, un tas viņus ieinteresēja.

Vairāk informācijas: www.fundacijafarma.pl/en

„4H Darbu ēnošana”

Apmācību un sadarbības tīkla veidošanas projekts - Darba ēnošana

Iesaistītās organizācija: Somijas 4H federācija, Dānijas 4H un Landbougdom

Par ko bija projekts?

Dalībnieki un brīvprātīgie no lauku jauniešu organizācijām ieguva pieredzi no kolēģiem ārzemēs. Dānijas 4H Izglītības darbiniece piedalījās darba ēnošanā Helsinkos Somijā. Somijas 4H ir daudzu gadu pieredze starptautiskā lauku jaunatnes darbā.

Dānijas pārstāve uzturējās Somijā vienu nedēļu, iepazīnās ar Somijas 4H federācijas struktūru un darbu. Vēlāk viņa apskatīja specifiskus projektus (jauniešu klubus, skolas aktivitātes) Tamperē un Mikkelī. Viņai bija iespējas uzzināt par dažādām Somijas 4H federācijas aktivitātēm vietējā, reģionālā un nacionālajā līmenī.

Viņas mērķis bija iepazīties ar jaunatnes programmām un atrast iespējas vēlākai sadarbībai, izmantojot programmu „Jaunatne darbībā”.

No kurienes nāca finansējums?

90% no izdevumiem sedza programma „Jaunatne darbībā”. Tas bija liels panākums, kas vainagojās ar daudziem vērtīgiem sadarbības projektiem.

Kāpēc Jūs ieteiktu „darba ēnošanas” projektus?

Ja vēlaties uzzināt, kā strādā lauku jauniešu organizācijas, tad šis ir ļoti labs veids, kā to uzzināt. Brīvprātīgie un organizācijas biedri var daudz ko mācīties viens no otra, apmainīties ar labas prakses piemēriem un nākotnē uzsākt programmas „Jaunatne darbībā” projektus. Šāda veida projekti mudina domāt, kā pielāgot citu valstu un organizāciju pieredzi. Tas ir iedvesmojoši!

Šāda veida projektā var piedalīties arī vairāk nekā viena persona.

Vairāk informācijas: www.4h.fi-www.danmark4h.dk

„Lauku Vairāku valodu 4H brošūra

Atbalsta pasākumi - jauniešu informācija

Par ko bija projekts?

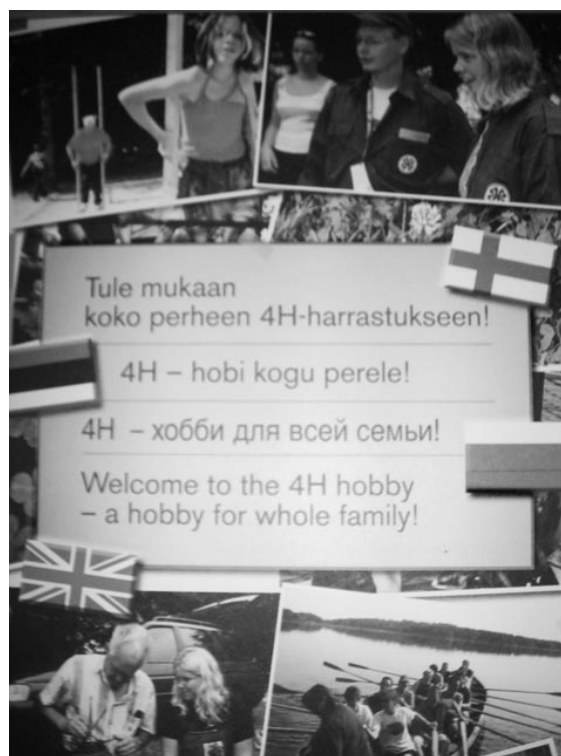
Projekta mērķis bija izveidot bukletu 4 valodās: somu, igauņu, krievu, angļu valodā. Bukleta tapšanā sadarbojās somu 4H un igauņu 4H organizācija. Tajā ir iekļauta pamata informācija par 4H aktivitātēm Somijā un Igaunijā, kā arī informācija par programmu „Jaunatne darbībā”. Abās valstīs ir svarīgi sniegt informāciju par 4H organizāciju dažādās valodās: Somijā daudzas imigrantu ģimenes ir iesaistītas 4H aktivitātēs, un Igaunijā informācija ir nepieciešama arī krievu valodā, lai iekļautu lielu krievu minoritāti, kas dzīvo Igaunijā.

Vietējām organizācijām nav pietiekama informācija par Eiropas Savienības programmu „Jaunatne darbībā” un par tās piedāvātajām iespējām, tāpēc pamatā ir nepieciešama informācija vietējās valodās.

Kā organizējāt projektu?

Projekta komanda sastāvēja no 4 somu 4H organizācijas biedriem un 4 igauņu 4H organizācijas biedriem. Projekta komanda tikās divas reizes – vienreiz Somijā un vienreiz Igaunijā, lai vienotos par publikācijas detaļām. Komanda pati šo bukletu uzrakstīja un, visbeidzot, tika nodrukātas 7000 kopijas. Buklets ieguva lielus panākumus un tika izmantots vietējās, reģionālās, nacionālajās un Eiropas lauku jaunatnes aktivitātēs.

Vairāk informācijas: www.4h.fi

„Starppaaudžu integrācija”

Eiropas brīvprātīgo darbs

Uzņēmējorganizācija: Movimiento de Jovenes Rurales Christianos, Spānija.

Saturs-problēmas-vajadzības

Projekts tika īstenots lauku ciematā (620 iedzīvotāji) rietumu Spānijā, kurš ir liellopu audzēšanas reģions. Šajā apgabalā notiek liela cilvēku aizplūšana uz pilsētām. Mēs šobrīd esam projekta pirmajā fāzē, kura ilgs piecus gadus. Divi ES brīvprātīgie no Vācijas un Igaunijas strādā kopā ar spāņu organizatoriem, lai radītu iespējas jauniešiem palikt ciematā.

Rezultāti

Projekts pilnībā maina jauniešu domas par Eiropu un arī par dzīvi mazos ciematos. Ciematam tas nozīmē jaunu redzējumu par vietējo problēmu risināšanas veidiem. Brīvprātīgie rada jaunu dinamiku ciematā.

Iesaistītie cilvēki

Projektam ir liela ietekme ne tikai uz ciema jauniešiem un brīvprātīgajiem, bet arī vietējo pieaugušo asociācijas atbalsta projektu un ir ieinteresēti sadarbībā.

Vairā informācijas: www.ruralescristianos.org/MJRC.html

ATSAUCES UZ CITĀM PUBLIKĀCIJĀM UN MĀJAS LAPĀM

Vēl dažas SALTO „Iekļaušana visiem” publikācijas:

- **Going International - Inclusion for All (2004)** – buklets ar praktiskām iekļaušanas metodēm un padomiem sagatavošanās, īstenošanas un turpinājuma pasākumu posmiem starptautiskos projektos jauniešiem ar ierobežotām iespējām.
- **Use your Hands to Move Ahead (2004)** – praktiski uzdevumi, lai palielinātu jauniešu ar ierobežotām iespējām līdzdalību īstermiņa Eiropas brīvprātīgā darba projektos.
- **Fit for Life (2005)** – kā izmantot sportu kā izglītojošu instrumentu jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanā.
- **No Barriers, No Borders (2006)** – praktiska rokasgrāmata par starptautisku jauniešu projektu īstenošanu, iesaistot cilvēkus ar un bez invaliditātes
- **Over the Rainbow (2006)** – praktiska rokasgrāmata par starptautisku projektu īstenošanu lesbietēm, gejiem, biseksuāļiem un jauniešiem, kas nav pārliecināti par savu seksuālo orientāciju.
- **Inclusion & Diversity (2006)** – kā veidot jaunatnes darbu un jauniešu projektus vairāk iekļaujošus un sasniegt vairāk mērķa grupas.
- **No Offence (2007)** - jauniešu projektu organizēšana ar jauniešiem likumpārkāpējiem, bijušajiem likumpārkāpējiem un tiem, kuri ir likumpārkāpumu riska grupā.
- **Village International (2007)** - praktiska rokasgrāmata jaunatnes darbiniekiem par starptautisku projektu organizēšanu lauku un ģeogrāfiski izolētos rajonos.
- **Making the waves (2007)** - kā radīt lielāku jūsu jauniešu projektu ietekmi.
- **Coaching Guide (2007)** – rokasgrāmata, kurā apskatīts atbalsta personas loma projektā, ietverot praktiskas metodes, padomus un informāciju.

☛ Meklējot tos visus www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

Meklējiet jaunatnes darba un apmācību metodes par iekļaušanu un citām tēmām: www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/ bukleta ierobežotās ietilpības dēļ.

Vēl dažas **T-Kit ir tematiskas publikācijas**, kuras ir sarakstījuši pieredzes bagāti treneri. Tās ir treniņos un apmācībās viegli lietojamas rokasgrāmatas, kas izdotas, **sadarbojoties Eiropas Padomei un Eiropas Komisijai**. Sērijā ir atrodamas sekojošas publikācijas:

- Sociālā iekļaušana;
- Projektu vadīšana;
- Organizāciju vadīšana;
- Metodes starpkultūru valodu apmācībā;
- Starpkultūru izglītība;
- Starptautiskais brīvprātīgais darbs;
- Pārmaiņas... Pilsonība, Jaunieši un Eiropa;
- Apmācību pamati;
- Finansējuma pārvaldīšana;
- Izglītojoša novērtēšana Jaunatnes darbā;
- Novērtēšana;
- Euromed sadarbība

Lejuplādējiet: www.training-youth.net vai www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/

PAPILDUS INFORMĀCIJAS RESURSI

SALTO ir izveidojis īpašu resursu mājas lapu lauku jauniešu projektiem, kur informācija regulāri tiek atjaunota www.SALTO-YOUTH.net/Rural/

PAR AUTORIEM

Sabīne Klokere (Autore un apmācītāja)

<http://trainers.SALTO-YOUTH.net/SabineKlocker/>

Sabīne nāk no maza Alpu ciemata Austrijā un ir iesaistīta jaunatnes darbā un neformālajā izglītībā vairāk nekā 15 gadus. Viņa ir strādājusi un bijusi brīvprātīgā vietējā, reģionālajā, nacionālajā un Eiropas līmenī. Kā Eiropas lauku jaunatnes ģenerālā sekretāre un apmācītāja viņa ir organizējusi daudzas starptautiskas jauniešu aktivitātes. Lauku jauniešu līdzdalība vietējās un starptautiskās aktivitātēs vienmēr ir bijušas tuvas viņas sirdij. Jau kā tīne viņa nodibināja Starptautisku komiteju lauku jauniešiem, lai padarītu viņas ciematu „starptautiskāku”. Viņa prasmīgi izmantoja programmu „Jaunatne”, lai atvērtu logu uz pasauli daudziem lauku jauniešiem Eiropā.

s.klocker@gmail.com

Tonijs Geudens (Autors un redaktors)

<http://trainers.SALTO-YOUTH.net/TonyGeudens/>

Tonijs ir SALTO-YOUTH Iekļaušanas resursu centra Flandrijā Beļģijā koordinators. Tā kā Tonijs pats ir nācis no maza ciemata Beļģijā. Kad viņš organizēja jauniešu apmaiņu pirms 10 gadiem. Toreiz ļaudis skatījās uz viņu ar apbrīnu un jautāja: „Kā tev tas izdevās?” Atbilde bija vienkārša: „Turiet savas acis un ausis vaļā, lai rastu dažādas iespējas un mēģiniet tās īstenot.” Tonijs vēlas iedrošināt jaunatnes darbiniekus laukos un ģeogrāfiski izolētās teritorijās organizēt starptautiskus projektus tāpēc, ka tie var mainīt cilvēku dzīves, tāpat kā tas izmainīja viņa dzīvi.

tony@salto-youth.net vai Tony@Geudens.com

IZDEVĒJA INFORMĀCIJA

Publicētājs SALTO resursu centrs iekļaušanai 2007.gada novembrī

www.salto-youth.net/inclusion/

SALTO-JINT, Grétrystraat 26, 1000 Brisele, Beļģija

Tel +32 (0)2 209 07 20,

Fax +32 (0)2 209 07 49

inclusion@salto-youth.net

Šī bukleta pamatā ir SALTO apmācību lauku jaunatnes darbiniekiem (2007) materiāli www.SALTO-YOUTH.net/TCrural/

Koordinēšana, teksts un redakcija: Tonijs Goidens,
tony@salto-youth.net vai Tony@Geudens.com

Autore: Sabīne Klokere, s.klocker@gmail.com

Korekcija: Jasmīna Estafanoss

Dizains: miXst, info@mixst.be

Ilustrācijas: Zomarr, www.zomarr.be

Drukāšana: VCP Graphics, vcpgraphics@pandora.be

Reprodukcija un lietošana nekomerciāliem mērķiem ir atļauta, norādot avotus www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/ un inclusion@salto-youth.net.

Puse no Eiropas Savienības iedzīvotājiem dzīvo laukos vai ģeogrāfiski izolētās teritorijās, un joprojām lauku jauniešu ceļš uz Eiropas jauniešu projektu izstrādi ir grūts. Buklets „Pasaule laukos” ir paredzēts lauku jaunatnes darbiniekiem un jauniešu līderiem, lai palīdzētu uzsākt starptautiskus jauniešu projektus.

„Pasaule laukos” parāda, ka ir vērts iesaistīties šādā „starptautiskā avantūrā” un baudīt starptautisku jauniešu projekta rezultātus, jo ieguvēji būsiet jūs paši, jūsu organizācija un visa sabiedrība kopumā.

„Pasaule laukos” dod ieskatu starptautisku jauniešu projektu organizēšanā. Šeit jūs atradīsiet informāciju par projekta partneru meklēšanu, projekta finansēšanu, kā arī pieredzējušu jaunatnes darbinieku padomus, kā stāties pretī izaicinājumiem, uzsākot projektu.

Mēs ceram, ka buklets jūs iedvesmoja ieviest savā lauku jaunatnes darbā arī starptautisku dimensiju un padarīt jūsu ciemu starptautiskāku.

Buklets balstīts uz SALTO lauku jaunatnes darbinieku apmācības (2007) materiāliem.

Buklets ir daļa no „SALTO Iekļaušana visiem” materiāliem. Jūs varat to bez maksas lejuplādēt internetā:

www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

